

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

SÖNDAGEN DEN 20 JUNI 1915.

IDDAGEN

ILLUSTRERAD TIDNING
GRUNDLAGD AF
FÖR KVINNAN OCH HEMMET
FRITHIOF HELLBERG

HUFVUDREDAKTOR:
ERNST HÖGMAN.RED.-SEKRETERARE:
ELIN WÄGNER.

DEN DANSKA KVINNANS SEGERTÅG

Öfverst: Danska kvinnornas grundlagståg. I spetsen fanbärerskan, fröken Siv Obel med sin fanvakt. Under: Konung

MIDT UNDER HAT och splittring Europa rundt, ett folk i enig samling kring rättens manifestation, ger det en inte lof att, trots allt, vara en smula optimist. Man kunde inte låta bli att känna liksom en varm våg af tro på ljusare fider, då man den 5:te juni vandrade omkring i det Dannebrogsmyskade Köpenhamn.

Mot den mörka världspolitiska bak-

Christian kör öfver slottsplatsen, efter att ha underskrifvit grundlagen i Christian IX:s palats, och omringas af kvinnorna.

grunden uppförde inte danskarna något bullrande teatraliskt festspel; det ligger väl förresten deras gemyt alltför fjärran. Det blef i stället en innerlighet och värme öfver deras stora frihetsdag, som endast verklig nationell samling kan åstadkomma. Där fanns ju ingen opposition att öfverrösta.

Det, som blef det centrala och som satte

sin prägel på dagen, var kvinnornas tåg och uppvaktning för kungen, regeringen och riksdagen. I det ljufiligaste juniväder drogo kvinnorna i tusental ut till samlingsplatsen i den lummiga Grönningen. Allt var väl ordnad och planerat, och de, som hörde till någon kooperativ, funno lätt sin plats vid de i bokstafsordning uppställda skyltarna. Marskalkarna med små stafvar, varade med band i de danska färgerna, ordnade tåget med beundransvärd påpasslighet och precision. Främst gick en ung studentka, ljus och blomstrande, en vacker symbol för Danmark, bärande Dannebrog, och kring henne en grupp hvitklädda flickor med fanor och standar. Därefter följde deputationen, bestående af 25 representanter för de olika kvinnoföreningarna jämte två hedersmedlemmar, de gamla kvinnosaksförkämparna fru Jutta Bojesen-Möller och fru Mathilde Bajer, Nobelpristagarens maka. Ordföranden är fröken Henni Forchhammer.

Polisens bekymmer rör hur det skulle gå med ordningen i det väldiga tåget — det lär ha räknat omkring 15,000 deltagare —, då ju, som en polisman uttryckte det, "Kvinnorna icke har været Soldater", visade sig fullkomligt öfverflödiga. Det hela gick som om det varit inöfvadt, trots stora åskådaremassor, som kantade vägen. Till det mest dekorativa i tåget, förutom förtruppen, hörde en stor grupp ljusklädda studentkor och ett 20-tal diakonissor i sina karaktäristiska, allvarliga dräkter.

Man lade också märke till åtskilliga "fraternel delegates". Af svenska bekanta såg man bl. a. fru Anna Wicksell, fru Augusta Tønning och fru Kristina Borg. De rösträttsägande norska kvinnorna voro representerade af bl. a. fröken Frederikke Mörck och fru Alvide Prytz. Den mest internationella af gästerna var fru Rosika Schwimmer.

Sympatiuttryck från åskådarnas sida saknades ej. Från ett fönster kastades ner blommor, från andra såg man vänliga viftningar. Öfver en trädgårdsmur hängde en massa barn och viftade energiskt med små Dannebrogar. En ung man strödde stora fång med blommor, och slumpen fogade, att Rosika Schwimmer kom midt i blomsterregnet.

Medan tåget tog plats på Amalienborgs

De två äldsta kvinnosaksförkämparna fru Jutta Bojesen-Möller och fru Mathilde Bajer deltaga i grundlagståget.

rymliga gård, försiggick i en af slottets salar den högtidliga och betydelsefulla akt, då kungen och ministären underskrefvo den lag, som gaf Danmarks kvinnor deras medborgarrätt. Det var med ett visst nyfiket intresse man såg efter, hur en kung skulle se ut efter en sådan revolutionär handling. Han bara log och nickade, då han körde öfver borggården, till det palats, där kvinnodeputationen blef mottagen. Ordföranden uppläste här en adress, hvori de danska kvinnorna uttryckte sin glädje öfver den vunna medborgarrätten och den känsla af ansvar och plikt, som följde härmed. Konungen uttalade i sitt svar sin förvisning om, att kvinnorna genom den nya lagen skulle väl fylla sin plats vid männens sida i det politiska lifvet. Därefter trädde konungen, följd af drottningen och två söner, ut på en balkong, och med klar och distinkt stämma tackade han för hyllningen och utbringade ett lefve för Danmark. Med jublande hurrarop, näsduksviftningar och "Det er et yndigt Land" besvarade kvinnorna talet.

Så vecklade tåget ut sig igen för att ta vägen förbi riksdagshuset, där deputationen tågade in. Och nu talade för första gången en kvinna i Danmarks riksdag. Fröken Forchhammer yttrade, att på denna för kvinnorna så betydelsefulla dag ville deputationen å de danska kvinnornas vägnar inför regering och riksdag uttala sin glädje öfver den vunna medborgarrätten, som de till fullo förstodo att uppskatta. Med stor tillfredsställelse hade kvinnorna sett, att alla parlier varit eniga om att ge dem deras rätt. Alla kvinnor voro medvetna om hvilket ansvar, som följde, och det var deras hopp, att deras deltagande i det politiska lifvet skulle bli till lycka för landet. I de hjärtligaste ordalag svarade Folketingets talman och konseljpresidenten och hälsade kvinnorna välkomna som danska medborgare.

Så var det officiella öfver, och röstberättigade kunde alltså kvinnorna återvända hvar till sitt. Många försummade säkert inte att till vänner och bekanta, som inte fått vara med om festen, sända en hälsning därifrån på ett af de för dagen utgifna brevkorten med fru

Gyrithe Lemches vackra dikt till "Valgrets-togel." Råkade man vara utlänning, framför allt svensk, blef man af fröken Alberli inbjuden till té i Kvindelig Læseforening.

Vid den jättefest, som firades på aftonen i Kongens Ha e, talade bl. a. flere af ministrarna och försvarsministerns fru, cand. mag. Elna Munch. Hon angaf några riktlinjer för kvinnornas kommande politiska arbete, t. ex. aflägsnandet af orättvisorna i äktenskaps- och barnlagsstiftningen. Den, som möjligen fruktade ett eventuellt kvinnoregemente, lugnade talarinnan med den försäkran, att kvinnorna komma att sluta sig till männens partiförbund och arbeta under stark känsla af att rösträtten förpliktar. Mellan talen sjöngs en del sånger, hvaraf må anföras en strof ur Poul Levins vackra dikt till kvinnorna:

Kvindens Sag, Livets Sag!
Ingen vove den at kue,
den er Fremtidsarnens Lue,
den er Slægtens nye Dag.
Snart vi Løn for Kampen henter,
selv om Kampen ei var let,
Sejren venter
den, der tror paa Sejrens Ret.
(Mel. Høje Nord.)

En vacker afslutning på kvinnornas högtidsdag blef en af Dansk Kvindesamfund och Kvindevalgretsforeningen anordnad fest, där förutom en rad danska talarinnor, de utländska representanterna framförde sina lyckönskningar. Å Sveriges L. K. P. R:s vägnar talade fru Anna Wicksell och öfverlämnade en vacker textad adress. En sådan hade också de finska kvinnorna sändt. Massor af telegram hade kommit, inte minst från Sverige.

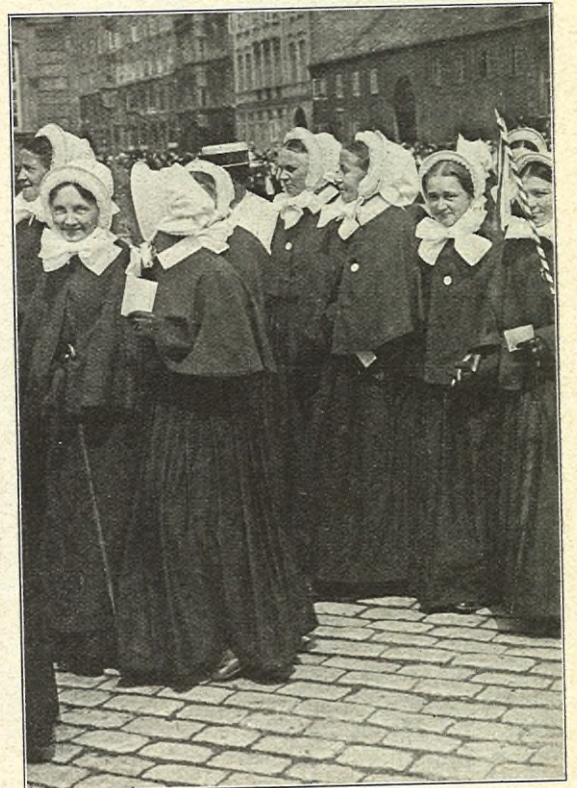
I dagens tidningar läste man en vacker hälsning till de danska kvinnorna från Ellen Key.

Afven en främmande blef så genomträngd af allt det stora och betydelsefulla, som dagen innebar för Danmarks kvinnor, att man kände det, som om man själf vunnit medborgarrätt. Illusionen brast dock, då man kom öfver på svensk mark, och ögat möttes af F. K. P. R:s affischer med frågan: När få Sveriges kvinnor rösträtt?

LYDIA MATSON-SAGER.

Studentkorna i grundlagståget.

Diakonissorna i grundlagståget.

Prenumerationspris:

Vari. upplagan:	Praktupplagan:
Helt år Kr. 6.50	Helt år Kr. 9.-
Halft år > 3.50	Halft år > 4.50
Kvartal > 1.75	Kvartal > 2.25
Månad > 0.75	Månad > 0.90

Iduns byrå o. Expedition, Mästerngatan 45.

Stockholm, Stockholm, Expeditionen: Riks 1646. Allm. 6147.
 Redaktionen: Riks 1646. Allm. 9803. Kl. 10-4.
 Red. Högman: Riks 8660. Allm. 402. Kl. 11-1.
 Verkst. direktören kl. 11-1. Riks 8659. Allm. 4304.

Annonspris:

Pr millimeter enkel spalt:
 25 öre efter text. Utländska annonser:
 30 öre å textside. 30 öre efter text. 35 öre
 å textside. 20 % förh. för särsk. begärd plats.

Tyskt och preussiskt. Några randglosor.

Af ERIK NORLING.

SVERIGE ÄR OFFICIELLT NEUTRALITETENS abstraktionsattrapp rymmas miljoner lefvande individer, och af dessa finns säkert ingen enda neutral i sådan mening, att han saknar utpräglade sym- och antipatier, dessa må ha kommit inifrån eller vara så småningom suggererade af en viss tidningslektyr. Otvifvelaktigt är en hvar ibland oss en partitagare, och ju mindre utveckladt personens intellekt är, eller låt oss hellre säga, ju mera känsla och temperament öfverväga det begreppsliga omdömet, dess mindre allmängiltiga äro de skäl han förmår ge för sina stundom affektiva uttryck af kärlek och hat. En undersökning af hvarför man "håller med" den ena eller den andra nationen i dess kamp kan ofta yppa de mest kuriöst elementära motiv och ge små bidrag till åsiktsembryots psykologi. Jag känner till en dam, som är lidelsefull franskvän och aldrig nämner Hindenburgs namn utan en föraktfull fnysning, och den innersta orsaken till all denna extravagans är verkligen hennes gamla svärmeri för en fransk vinagent. I liknande esoteriska känslor bottnar ofantligt många genomsnittsmänniskors "öfvertygelse", och det vore intressant att erfara, hur mycken franskvänlighet, som kunde förklaras helt enkelt af några lätta, vackra värintryck från en boulevardsoffa eller ett äfventyr med en grisell. Den s. k. kvinnologiken trifs som bekant äfven i långbyxor. I viss mån är ju ett sådant naivt själstillstånd vida mer sympatiskt än den lika okritiska åsiktsbildning, som troheten mot ett parliprogram kräver. Ty parliprogrammet är den mest psykologiskt tilltötade och liflösa af alla fetischer i världen, och där kan en underlig politisk konsekvens fordra, att sympati för nykterhet eller för kvinnorösträtt på samma gång förpliktar till ententevänlighet och ovilja mot Tyskland, utan att något som helst naturligt samband finnes mellan dessa företeelser.

Det är ett faktum, att Sverige, för så vidt detta ord får betyda majoriteten af dess invånare och bland dem ett flertal af andlig elite, bakom sin ängsliga a priori-neutralitet inlar en hållning af samkänsla och beundran gentemot det tyska folket, kort sagdt: realiter icke är neutralt. Vi skola här inte närmare uppehålla oss vid våra sannolikt rätt få absoluta tysksfiender, omdömeslösa personer, som ännu idissla sin fras om "barbarerna", fastän de mest ofrånkomliga och lysande fakta i århundraden vederlagt detta slagord, hvad tyskarna beträffar, och som icke kunna fatta historiens förändringar, folkens och rasernas utveckling och nedgång under tidernas lopp enligt hemlighetsfulla rytiska lagar, dem redan Herodotos' naiva historiesyn anade. Fanatiker af denna art inse aldrig, att en nation, som fordom representerade högsta både kraft och kultur, nu kan med naturnödvändighet tillhöra en ras i andra planet, medan gårdagens lärjungar i morgon kunna vara mogna för mästerskap och ledning. Vi skola i stället ett ögonblick uppmärksamma ett slags intellektuell kulturtyp, som gifvelvis aldrig vill förneka den tyska andens lifaktighet, dess djupa och dominerande insatser i vetenskap, diktning, musik, utan tvärtom med beundran gått i lära hos Tysklands tänkare,

forskare, författare, men icke dess mindre hyser en rätt amper antipati mot Tyskland som part i det politiska spelet och nu särskildt i detta krig. Vår mest representativa personlighet på denna ståndpunkt är Ellen Key, hvars frändskap med tyskt-germanskt själslif och skuld till den tyska kulturen äro allbekanta. Hon tillhör det tyska rikets fiende-vänner, som bestämdt skilja mellan Tyskland och Preussen. (Se t. ex. artikeln "Lika mått" i nr 14 af Forum.) Begreppet Tyskland förtjänar den varmaste sympati, det innebär för dem en vidsynt humanitet, Kants spekulation om den eviga freden, Goethes suveräna kosmopolitism, Lessings frimurarideal af ett universellt brödraskap, Novalis' drömmar om ett af religionen enadt Europa, samladt under en vilja i stil med medeltidens korsfågshänförelse o. s. v. Men Preussen är ett fruktansvärdt ord för våra senfödda 1700-talsmänniskor och stör dem i deras konfurlösa folkfilantropi; det är Bismarcks, Moltkes och Kaiserns anda förkroppsligad i en hel järnhård folkorganisation, det är bland annat ondt disciplinens och militarismens och den inskränkta nationalitetens bärare i Europa, en väldig hämsko på vägen mot det tusenåriga riket.

Så mena dessa ideologer och utopister, som omöjliga kunna förmå sig ta hänsyn till realiteternas skådespel inför våra ögon och händelsernas af inga enskilda önskingar rubbade logik. De besinna icke, att ett slaget Preussen eller blott en försvagning af den styrkans och smidighetens princip och de etiska idéer, som Preussen ensamt har kiart förverkligat, vore liktydig med den tyska andens bundenhet och vanmakt för många decennier framåt. Preussen är det tyska rikets och hela dess kulturlifs tränade, muskulösa högra arm. Ett opreussiskt Tyskland blefve hädanefter en nesligt stympad Germania.

Det är sannerligen inte förvånande, att vissa stämmor inom ententen, sådana som vilja ge sig en ton af fördomsfrihet och humanitet, högljudt proklamera sitt heliga krig mot preusseriet, men skyndsammast tillfoga, att man för all del inte vill den tyska kulturen något illa — den är tvärtom värd att både äras och älskas. Detta är, som antydt, en meninglös åtskillnad och en naivt lömsk maskering. Det är lätt nog för den ädla ententen att högakta och älska (d. v. s. låtsas högakta och älska) en afväpnad, ofarliggjord motståndare och medtäflare, ett humanitetsdrypande, ett stilla drömmande och djupsinnigt tänkande, "sympatiskt" Tyskland, icke blott utan vapen men äfven i saknad af armar att föra vapen med, vanmäktigt inför dem, som ville förödmjuka och bestjula det. Nej, Tyskland och Preussen äro mer än någonsin intimt organiskt samhöriga i anda och form, ja identiska; de kunna åtminstone icke tänkas isär i våra dar, och ingen sann, besinningsfull vän af kulturgermanismen skiljer dem åt i en framtid.

Preussens tillväxt och ledarroll har endast gagnat det samlade Tyskland, fastän det ofta svidit i skinet på sensibla individualister och känts som ett spann kallt vatten öfver drömmarna om "Europas förenta stater". En önskan att se tänkesättet Preussen tuktande genomfrånga ett nervsjukt, t. o. m. i sina dygder hysteriskt Europa vore en önskan af pedagogisk framsynthet, helst som den torde vara allt

annat än populär just nu. Visst är, att utan den säregna preussiska ethos, som är det väsentliga hos t. ex. Kant, Heinrich von Kleist, Hebbel, Bismarck och som besjalar en krigisk bragd eller ett ingenjörsvärk lika väl som ett tankesystem och en pregnant poetisk bild, vore Tysklands psykofysiska stormakt ingen påtaglig realitet. Men med denna organisation är Preussens etiska lifsuppgift säkert icke fylld.*

Ingalunda har tyskarnas unika universalitet, lusten och förmågan att tillägna sig, behärska och uttolka främmande kulturföreteelser, minskat i styrka eller kvalitet genom den nationalistiska tillspetsning, den disciplinära åtstramning, som ju preussardömet innebär. Tvärtom ha universalitet och nationalism samverkat i Tyskland på ett sätt, som erinrar om den rytiskt regelbundna in- och utandningen i en sund och välbyggd organism. Våra dagars Tyskland har i detta centrala afseende varit en mönstergill statskropp, utan tidigare motsvarighet i historien — romarväldet kunde ju icke balansera ursprunglig medborgartukt och förvärfvad kulturell förfining.

Preussens vedersakare vilja isynnerhet inbränna det förmenta smädeordet militarism på dess panna och afse då den ovillkorliga disciplinens band på individerna. Hvad menar man? Att förebrå en folkarmé för stark disciplin är ungefär lika berättigadt som att klandra målaren, emedan han begagnar färg, ty disciplinen är ju det krigiska försvarsväsendets substans, utan hvilken en armé icke existerar. För öfrigt, ha inte just militaristiska utväxter varit vida talrikare och haft en långt gemenare anstrykning i det temperamentsfulla Frankrike än i Tyskland, fastän de inte noterats hos oss med en så minutiös noggrannhet och skadeglädje som alla yttningar af "preusseri"?

Disciplinen, kommandot skall vara ett tekniskt handgrepp, ett medel som hvarje annat viktigt medel i något yrke — och hvilket yrke har inte sin speciella exercis till skicklighet och uthållighet, sin metod och moral? Befallning och lydning, klarsyn och mekanisk precision äro de växelverkande krafterna utefter hela den militära gradskalan, med rätt till mycket långt gående kraf på det en-

* Tyskland själf har utan tvifvel att afsvå sig en skamfläck af sedeslöshet; den vidlåder dess egen rikshufvudstad, Berlin, hvars s. k. nöjeslif i sin moraliska urartning hör till det vedervärdigaste i Europa. De socialt högtstående kretsarna i Berlin W. äro sådana, att de vanhedra västerländsk kultur (läs t. ex. Jolanthe Marés beryktade Lilli-romaner, hvilkas sanningsvärde med byggsel inlygats af alla initierade kritiker). Vidare kan man inte neka till att erotomanin, följd af åtskillig estetisistisk talmi och falsk mystik, med naiv beredvillighet anammats af den moderna tyska stads litteraturen. För min del tror jag emellertid, att dessa företeelser relativt ylligt beröra folksjälens som sådan och att det sunda, starka germanblodet lätt nog skall få död på tidsbacillerna. Här finnas rika resurser af hälsa och energi att möta det onda med på ett helt annat sätt än t. ex. Danmark eller Sverige, ja, Frankrike kan prestera. Själftva den oraffinerade naivitet, hvarmed lastbarheten bedrivits tyder på ungdom och en kraft, hvars riktlinjer det sannolikt icke är så svårt att ändra. Man behöfver inte vara alltför optimistisk för att betrakta denna isolerade hvirvel af immoralitet som ett fullt stadium i en lång, svåröfverskådlig utvecklingsprocess, icke som dekadans. Berlin W. representerar inte Tyskland, och en litterär strömning säger oss ofta ingenting om folksjälen källsprång.

Låt kemiskt tvål
faEdraklädnings
ar & kappor hos
oss och Ni blir
belåfen.

Örgryte Kemiska
Tvått-och färgeri Aktiebolag Göteborg

KLIPPAN.

Modernaste Finpappersbruk.

Specialiteter:
Finare Post-, Skrif-, Kople-
och Tryckpapper

samt kartong.

Idans textpapper tillverkas af Klippan

skilda tyckets och intressets underordnande. Då disciplinen genom en långvarig serie öfningar måste präntas in i soldatens föreställningssätt, bli honom till en andra instinkt och ett med hans personlighet, ha utomstående och nybörjare så lätt för att missuppfatta denna ständigt upprepade mekanisering och anse den som själfändamål, ett påhitt af exercisvurmen och någon mystisk, okontrollerbar sakkunskap. Missbrukas militärstil i kashögfärdens eller det personliga öfversiteriets tjänst, är den naturligtvis i regeln af ondo. Dylika missbruk, af hvilka alltid så stort nummer gjorts, ha emellertid blifvit allt färre, i samma mån som militärmaktens nationella betydelse och dess ansvarskänsla tillväxt, och det har skeff snabbt under några få fruktbara allvarsår. Allra minst torde ett krig som detta vara något fält för inskränkt militaristiska böjelser. Officerarna ha fått större uppgifter att tänka på än fredstidens formalism och drill, uniformsfäfänga och små hedersaffärer; ett helt nytt ljus har fallit öfver människor och ting. Nationalkriget utjämnar de sociala klasskillnaderna och sköljer bort en mängd fördomar, som likt slam afsatts i ett stilla vatten. Den förargelse och det löje den preussiska militarismen åstadkommit ha dunstat bort som en rök, men kvar står faktum, att den här, som vuxit upp i dess anda, är öfverlägset stark, fysiskt, moraliskt, intellektuellt och tekniskt. Att fördöma militarismen är således att rikta sin harm och sin afskaffningsifver mot ett medel i existenskampen sine qua non...

Hvad skall man till sist säga om det sorgslustiga fenomen, det försök till långsamt nationellt själfmord, som rysskurtisen hos våra humanitärt sinnade radikaler-socialister innebär? Man har mycket svårt att kunna politiskt eller psykologiskt förklara en frihetsåskådning, som med gester af vedervilja vänder sig bort från "preusseriet" men samtidigt sträcker sin slafhand mot all mörk asiatisk despotisms hufvudhård i det heliga Ryssland, hvarifrån Sverige till på köpet fått röna ett behandlingssätt, en missaktning (spionerierna, Novoje Vremjas artiklar m. m.), som ingen vänskapligt sinnad nation visar ett annat, förtroendefullt lojalit folk. Knapast kan man värja sig för intrycket af en sällsynt, positiv enfald i utrikespolitiska ämnen hos våra s. k. frisinna eller af något, som direkt uppkallar till frågan: hur bör begreppet landsförräderi tolkas i vårt moderna Sverige, där det börjar bli färglöst af idel humanitet och tolerans — n. b. i fråga om oegentligheter af verklig vikt?

I hvarje fall är det uppenbart, att ett segerande Tysklands framtida herravälde öfver Sverige, detta som radikaler med ett litet försök till hyckleri påstå sig frukta mest af allt, står som en tunn möjligheternas sky vid horisonten i jämförelse med det öfverhängande, kompakta hotet österifrån. Ett godtroget närmande ditåt är numera absurdt och fördärligt under alla omständigheter. Där emot vore någon art af politisk intressekombination med stamfränder och vänner, som lefva på den högsta kulturella nivå och som förädlats under en hård nationell pröfning, ett naturligt förbund, hvilket aldrig kunde leda till vårt folks nesliga undergång men måhända bli fruktbart i kulturarbetet och en fast klippa i nöden.

ERIK NORLING.

Fröken Anna Palén.

En skolveteran.

GRÅ OGO, SOM LYSA AF GODHET och välvilja och ofta spegla en glimt af humor, öfver hela den rundade lilla gestalten en prägel af varmhjärtad moderlighet, sådana äro i korhet skisserade de yttre dragen af skolveteranen Anna Palén. Typen skiljer sig himmelsvidt från den traditionella, som litteraturen brukar bjuda på: den sentimentala guvernantstypen, eller den skräckinjagande med hoffullt lyftadt pekfinger. Aldern har farit skonsamt fram, den har grånat håret, men lämnat sinnet friskt och ungdomligt. Hur är det också möjligt annat, när man ständigt sett sig omgifven af de yngsta och friskaste skotten på lifstrådet. Ty det är i den miljön, man bör se Anna Palén, omgifven af små odygdspåsar i åldern 6—8 år. Men alla lystra de, ty godhet är parad med fasthet. Med henne som ledsagarinna vandra de i Robinson Crusoes äfventyrsvärld, lyssna till moster Lottas sagokvällar, färdas uppför och utför älfvar och äar i sitt eget kära Sverige och stämman med friska barnstämmor in i psalmsången, som ledes af hennes klara, musikaliska röst. Och så har hon följt den ena omgången efter den andra i 37 år, gjort öfvergången mellan hem och skola lätt och mjuk för de små och sedan lämnat sina gossar i manliga händer i "storskolan". Många af de unga genlemän ha i henne sett sitt första kvinnliga ideal, och denna första kärlek har företett många rörande drag, så t. ex. när en af hennes gossar, som skulle klippas af barberaren, bestämdt sade ifrån, att han ville ha håret som fröken Palén. Och säkert har denna kärlek och önskan att efterlikna idealstreckt sig djupare än till ytan. Af den varma gudsfruktan och kärlek till fosterlandet, som besjalar henne själf, har hon äfven delat med åt de ungas mottagliga sinnen.

Äfven för sina lärarinnekamrater har Anna Palén varit en god kamrat och moderlig vän. För alla som behöft det, har hon haft ett godt praktiskt råd, ett tröstande och deltagande ord. Och när ysterhet och glädje rådt i kretsen, så har hon varit glad bland de glada. Det är svårt att sätta sig in i att hon snart skall fattas i denna krets, hvars omtyckta ålderspresident hon varit.

Anna Palén är, som hon själf med lokalpatriotisk stolthet nämner, af jämtländsk bondesläkt. Fadern var läroverksadjunkt i Östersund och utnämnd kyrkoherde i Sonne. Sin första uppfostran till det 13:de året fick hon i Sundsvall af sin morfar, major Göhle. En glad yrhätta var hon på den tiden, och det är kanske därför hon så väl förstått sina egna små rustibussar. Sin undervisning erhöill hon först i komminister Ekvalls privata skola och sedan af brodern, nuvarande kyrkoherde Sam. Palén i Västervik. Redan vid 18 års ålder

började hon sin lärarinnebanan vid en småskola i Östersund och fick sedan plats vid Ufansjö bruks-skola. Åren 1877—78 genomgick hon Säbrå seminarium och har alltsedan dess tjänstgjort vid Sundsvalls läroverk för flickor, de sju första åren som föreståndarinna för förberedande skolan.

Det är således en mycket lång arbetsdag, som ligger bakom Anna Palén. Men tung har den ej varit. Det kan ingen tro, som ser det lugn och den stilla lycka, som präglar hennes drag, och som har sin grund dels i den varma barnafro, som utgör det centrala i Anna Paléns väsen, och dels i ett lif af lugn pliktuppfyllelse. Det har varit ett ärligt, troget arbete, som fört välsignelse med sig både för den mottagande och den gifvande parten. Som en gärd af tacksamhet för detta i sann mening fosterländska arbete har Anna Palén i vår jämte sin trogna arbetskamrat Julia Staaff, som år 1913 afgick från sin post, erhållit Patriotiska sällskapets medalj. — Mätte det ljus och den värme hon delat med sig åt andra, i fördubbladt mått återfalla på henne själf och göra hennes återstående lefnadsdagar ljusa och varma!

ELIN W—ST.

De "Hundra dagarnas" epilog.

Ett sekelminne af H. L.

(Forts. o. slut.)

NAR DE KOMMIT UT PÅ BORG-gården, yttrede majoren med en gest åt slottet:

— Han är icke mera densamme. Han är förlorad.

— Alldeles min mening, major, svarade kaptenen dystert. Därpå stego de till häst och redo bort i sporrsträck.

*

Kejsaren ringde på en klocka och en kamartjänare trädde in.

— Bed drottningen af Holland komma hit, befallde kejsaren.

Omedelbart därpå inträdde Hortense.

Kejsaren skyndade henne till mötes och förde henne bort till en kanapé, hvarefter han tog plats vid hennes sida.

— Seså, Hortense, nu skola vi tala om mycket allvarliga saker. Hvad tror du de båda officerarne hade för ärende hit?

— De hade väl något uppdrag från armén?

— Du gissar rätt. Armén vill att jag åter skall träda i spetsen för den och hämnas Waterloo.

— Och ni svarade, Sire?

— Att jag är beredvillig därtill, såvida regeringen i Paris ger mig fullmakt.

— Men regeringen i Paris, Sire, är ju ej vänligt stämd mot Eder. Den skall aldrig gifva sitt samtycke.

Kejsaren steg upp och gick med händerna på ryggen fram och tillbaka på terrassen, så stannade han sluttigen framför styfdottern.

— Men hvad vill du då, att jag skall göra, Hortense? Inte kan jag handla i strid med landets regering. Det skulle väcka ett oerhördt uppseende i Europa och kanske försvaga tilliten hos trupperna. Kanske skulle jag blifva förklarad i akt äfven i Frankrike, liksom jag blifvit det i Europa. Gif mig ett råd, Hortense, det är första gången jag tager en kvinna till råds i en viktig militärpolitisk fråga. — Men nu skall du först få en inblick i situationen.

Kejsaren förde styfdottern fram till den på bordet utbredda kartan och började med den honom egna klarheten och skärpan i omdömet utveckla den militära ställningen.

— Hvad säger du nu, Hortense, om mina

Doktor Tage Sjögrens Röntgeninstitut
STUREGATAN 8 - STOCKHOLM
för undersökning af bensystemets skador och sjukdomar, lung-, hjärt- och mag-sjukdomar m. m. samt för behandling af vissa tumörer, stru na, körtelsvulster, kroniska hudsjukdomar, såsom eczem, hudkräfta, hår- och skäggschamp m. m.

SPORTVAGNAR

1915 ÅRS MODELLER

från 7.50 till 50 Kronor.

Illustrerad prisurant sändes franko på begäran.

4 St. Nygatan ÖSTERLUND & ANDERSONS A.-B. Hötorget 11 - STOCKHOLM.

chanser? Skall jag än en gång, kanske den sista, fresta lyckan?

— Eders Majestät, jag kan ej gifva Eder annat råd: handla så som Edert upplysta förstånd säger att ni bör handla. Jag kan endast innesluta Eder och Edert företag i mina böner.

— Tack, Hortense, jag skall ännu en gång taga saken i öfvervägande. Men, jag ber dig därom, säg ingenting till min mor, som kommer hit i morgon. Hon tror ej längre på min lyckliga stjärna — hon har för resten alltid varit en smula misstrogen i det afseendet — och nu skulle hon vara i stånd att med sina invändningar och böner hålla mig tillbaka. God natt, Hortense, i morgon skall mitt öde afgöras.

*

Innan kejsaren gick till hvila, gaf han befallning, att hans adjutanter och hästar skulle vara i beredskap tidigt nästa morgon. Tillika lät han tillsäga sin "fångvaktare", general Beker, att han önskade tala med honom kl. 8. Då generalen, en man med ett klokt och godmodigt ansikte, på utsatt tid trädde in i audienssalen, gick kejsaren, klädd i full uniform, fram och tillbaka på golfvet. På generalens djupa bugning svarade han med en vänlig nick; därpå stelnade åter hans anletsdrag, blickarna återlogo sin genomborrande skärpa, det blef åter imperatorn, suveränen, som ville delgifva en underordnad sina befallningar. Skarpt och abrupt flöt talet från hans läppar.

— General, ni måste uträtta ett uppdrag åt mig. Ni måste resa till Paris och underrätta regeringen, att armén önskar, att jag skall träda i spetsen för densamma och återföra den mot fienden.

Generalen studsade, men kejsaren fortsatte:

— Ser ni, general, de fel jag förutsatte att fienden skulle begå, har han verkligen begått. Jag har fått tillförlitliga underrättelser därom. I närvarande stund är hans ställning sådan, att ett angrepp, förutsatt att det sker med tillbörlig kraft, skall blifva olycksbringande för honom.

Kejsaren utvecklade nu sin angreppssplan. Generalen, som till att börja med känt sig både förvånad och misstrogen, lät sig snart ryckas med af kejsarens eldiga vältalighet. Det var icke längre den deponiserade, i akt förklarade monarken, som talade, det var imperatorn, segraren vid Austerlitz, den geniale och segervissa härföraren, som kände på sig att hans plan var ofelbar och nu önskade öfvertyga andra om detsamma. Han eldade upp sig själf; ögonen glänste, och hans gestalt tycktes växa. "Skynda eder till Paris, general," utropade han, "framlägg mitt förslag, säg den att det är en sista ynnest jag begär, icke för min egen utan för Frankrikes skull, säg den, att jag omedelbart efter segern skall nedlägga mitt befäl, att jag sätter mitt ord som medborgare, soldat och fältherre i pant därför. Res, general, och gör Edert bästa, jag afvaktar med otålighet Eder återkomst".

Generalen kunde ej komma sig för med någon invändning, bländad som han var af kejsarens snille och tjuskraft. Han bugade sig djupt och lämnade hastigt rummet. Några minuter senare, och han satt till häst och red, åttoljd af två adjutanter, i sporrsträck mot Paris.

*

Vilda rykten hade under de sista dagarna varit i omlopp i Paris. Än hette det, att kejsaren redan flytt till Amerika, än att han blif-

LUNDASÄNGARNA HYLLA SIN ANFÖRARES, director musices Alfred Bergs, 85-åriga moder. Efter konserten i Hudiksvalls kyrka måndagen den 7 juni ägde en stämmingsfull uppvaktning rum för "Fader Bergs" vördnadsvärda moder, fru Margreta Berg, som med sonen vid sin sida från ett öppet fönster (se bilden!) i sin bostad mottog den vackra sångarhyllningen. Sedan kören sjungit "Blommande, sköna dalar," höll hofsångaren John Forsell, som vid uppvaktningen anförde kören, ett af varm känsla och tillgifvenhet buret tal till den afhållna sångarmodern, hvilken med klar och klangfull stämma tackade för den vackra hedersbevisningen, tillönskande de unga sångarna lycka på sångarfärden och välsignelse på färden genom lifvet. E. Johansson foto.

vit uppfångad af preussiska kavalleriet och arkebuserad. Full af oro öfver sonens öde, hade madame mère rest ut till Malmaison, dit hon anlände en timme efter general Beker affärd. Hennes glädje, när hon träffade kejsaren oskadd och vid ett förträffligt humör, var stor. Kejsaren omfamnade henne ömt och förde henne upp i den för hennes räkning iordningställda våningen. Under lifligt samspråk dröjde han hos henne en half timme, utfrågade henne om stämningen i Paris och lät henne förstå att ännu var ej allt hopp ute. Så anförtrödde han henne i Hortenses vård och skyndade ner till sina papper och kartor.

Den gamla, ännu ställiga damen, som mer än de flesta pröfvat lyckans växlingar, som aldrig förlorat modet under olyckans dagar, men ej heller låtit berusa sig af medgången, kunde ej falla kejsarens upprymda sinnesstämmning, hälst som hon sett honom full af förtvivlan lämna Paris. Af Hortense fick hon ingenting annat veta än att general Beker i kejsarens ärende ridit in till Paris. Hvilket detta ärende var, ville Hortense ej omtala. Men den gamla damen märkte en liflig rörelse på borggården, såg att kejsarens adjutanter, klädda i full uniform, gingo ut och in och att ridknektarna ledde fram kejsarens stridshäst. Hon skulle just skynda in till kejsaren och begära en förklaring öfver all detta, då hofslag hördes på borggården och general Beker steg af sin löddriga springare och gick direkt in till kejsaren.

Efter en kvarts timme kom han ut därifrån. Då han med sänkt hufvud och bedröfvad

uppsyn passerade audienssalen, mötte han Hortense, som betraktade honom med ängsligt frågande blickar.

— Hvilka nyheter medför ni från Paris, general? Att döma af Edert utseende äro de ej goda.

— Eders höghet har rätt, de äro ej goda. Värst är det för kejsaren, hvars förhoppningar så grymt grusats. Han behöfver i detta ögonblick all den tröst han kan få. Med en djup bugning lämnade generalen rummet.

Hortense skyndade upp till madame mère. Hon anförtrödde den gamla damen allt, kejsarens planer och general Beker misslyckade mission. "Och nu," tillade hon, "är det vår skyldighet att trösta kejsaren. Kom, låt oss gå ner till honom."

De trädde in i kejsarens arbetsrum, då de ej funno honom på terrassen. Han satt i en länstol. Hans hufvud hade sjunkit ner mot bröstet, hans ansikte var gult och slapp. Han såg ej upp, när de båda kvinnorna trädde in, och det var först, när madame mère lade sin hand på hans axel som han vaknade upp, fattade moderns hand och kysste den, under det han betraktade henne med blickar, i hvilka röjdes den djupaste förtvivlan.

— Carissima madre, du vet kanske allt? Du vet kanske, att svaret på mitt anbud att åter träda i spetsen för hären och hämnas skymfen vid Waterloo, endast blef, att jag fortast möjligt skulle begifva mig härifrån. Och hvem dikterade detta svar? Jo, förrädaren Fouché, som jag borde låtit skjuta för längesedan.

Kejsarens ansikte blef hofullt. Han steg upp och började gå fram och tillbaka i rummet. Så stannade han plösligt framför modern.

— Jag har handlat som en dåre. Jag borde ha följt major Defrances råd och anförtröft mig åt armén i stället för att underhandla med advokaterna i Paris. Jag har gjort det en gång förut, och det blef min olycka liksom nu.

Kejsaren ställde sig vid fönstret och blickade ut öfver det i högsommarens fägring prunkande landskapet. "Hannibal ante portas", hördes han mumla, "men hvar är den gamla romarandan."

Tyst och sakta gick madame mère fram till honom och lade sin hand på hans axel.

— Carissimo figlio, är du säker på att en ny blodsutgjutelse skulle hafva räddat Frankrike?

Kejsaren såg upp, en smula förvirrad. Så mumlade han med osäker röst: "Jag skulle hafva hämnats" — — —

— Du har ingenting att hämnas vare sig för din egen eller Frankrikes räkning. Vår familjs stjärna har gått ner i blod — liksom den steg upp i blod, tillade hon med en lätt rysning — skall den åter stiga upp i all sin glans, så måste det ske utan blod — tid och tålmod skola bli våra bästa bundsförvanter. För Frankrikes skull, min son, uppoffra din hämd och afvakta den dag, då ej blott hären, utan Frankrikes folk kräfver din återkomst. — — —

Kl. 5 på eftermiddagen rullade en täckt resvagn, eskorterad af en trupp ryttare, ut från slottets borggård. Uppe i ett af slotts-fönstren stodo två gråtande kvinnor och vinkade ett sista farväl åt vagnen, som snart försvann i en sky af damm. "Han var min älsklingsson," snyftade madame mère, "ty jag bar honom under mitt hjärta, när Korsika utkämpade sin sista frihetskamp, och jag får aldrig mera återse honom."

Kafferepet i prostgården.

Ett landligt kåseri.

DET AR KAFFEKALAS I PROSTGÅRDEN. Sakta och betänksamt skrida "mororna" uppför trappan och försvinna genom verandadörrarna in i prostens farstu. Galoscherna tagas af och hattar och schafter, kappor och schalar likaså. De väl och högt uppfästade kjolarna släppas ned och så börjar man krusa.

"Och inte skall jag gå först, inte!"

"Ånej, man vet väl sin plats!"

"Nej, nej, gå in först, så kommer jag välan sedan, jag."

"Inte skall klockarmora klifva efter mig, inte."

"Mina snälla vänner," ljuder prostinnans vänliga röst i förmaksdörren, "inte ska'n I krusa heller. Vi är ju alla goda vänner och alla ären I präktiga kvinnor. Se så, mor Inga, gammal är äldst, stig på, stig på och var så välkommen så."

Under krusningar och nigningar så komma mororna in och hälsa och ta plats, omständligt och prudentligt iakttagande den landliga rangordningen och det häfdvunna ceremonielet. Allt det där, som "stabon" finner dumt och löjligt och landligt, men som egentligen innebär en hel massa kultur och mera ursprungliga former för samvaron, än en stor del af "stabons" etikett och sträfvande den ena att klifva före den andra. Prostinnan hör till den gamla, goda prostinnestammen, som känner och umgås flärdfritt och naturligt med sina församlingsbör. Visar dem den gästfrihet de sätta värde på, samla dem, försonande de stridande, hjälpande de behöfvande och lärande de okunniga. Tyvärr är stammen i utdöende; de unga, som komma, vilja så redeligt, men säger man: tiden har sprungit ifrån dem. Antagligen ha de ej ännu förstått nyare tidens kraf. De stå inför nya uppgifter och veta ännu ej huru de skola fullgöra dem. De stå tvekande och famlande, om de skola envist hålla fast vid det gamla eller om de skola våga möta det nya, när det ej kan motas. I forna dagar fingo prästgårdarna på landet taga de fornlida klostrens kulturuppgifter i arf och voro bildningshärdarna i obygderna. Bildningen bland folket har nu stigit, men alltjämt böra prästgårdarna kunna ena och samla församlingarna.

Det brukar alltid vara så trefligt på prostinnans kafferep. Man pratat och skvallrar och har en riktig liten högtidsfund i söknens slit och släp. Men i dag har man svårt att komma sig i gång. Det är en främmande fröken från Stockholm där. Det är prostinnans systerdotter. Med främmande, utsocknes hör det till att man är litet tillbakadragen. Så en får sitt kaffe och breder ut näsduken i knäet och äter och doppar tyst af prostinnans sju sorter; sju sorter utom skorpar och hvetebrod.

"Nå, hur går det med mor Ingas Alfred, som excercerar?" säger prostinnan.

"Tack, goda prostinnan," svarar mor Inga allvarligt och långsamt, som stunden bjuder, "han är så nöjd så och har det så bra så och maten är bra och befälet snälla."

"Nå, kommer han hem snart?"

"Tack, goda prostinnan, han skrifver att han får nog permission i påsk."

"Det var roligt, det. Då blir nog Per Månsson glad."

"Ja, tack goda prostinnan, han blir väl så."

Så glider samtaleet långsamt fram genom påtåren. Systerdottern, hemkonsulenten fröken Tora Alman, griper i försviflan den tomma kaffekannen och rusar ut till prostgårdens faktotum, gamla Sofie.

"Herre je, Sofie," pustar hon, "så dom krusar och så tråkiga dom ä'. Vet Sofie något sätt att pigga upp dem på? Skall jag hjula in med kaffekannen eller hvad skall en stackare ta sig till? Det är en enda stor samling mumier."

"Hvad mumier är, vet jag ju inte så noga," fråser Sofie förolämpad, "men det vet jag att det är en enda stor samling med präktiga människor, och det är inte seden här på orten att slänga sig om halsen på utsocknes, om det så är själva våran rara prostinnans systerdotter. Gå hon in med kaffet och var inte hög af sig."

Under Toras frånvaro hade mororna med många harklingar och krumbukter förhört sig hos prostinnan om den unga fröken. Inte blefvo de mycket kloka på hvad en hemkonsulent var för något. Men det var ju prostinnans systerdotter, och då var hon ju kanske inte så fastligt utsocknes.

"Här på orten måtte allting växa bra," försöker Tora bryta köldens pansar.

"Jaa," kommer det försiktigt, "nog växer det. Inte ska' en klaga på det. Men det är vinter nu."

"Så mycket vackert som jag har sett i mosters visthus kan inte frun tänka," fortsätter Tora tapert.

"Ja, där är mycket granna saker; men ser hon fröken, här i orten har vi just inte några fruar annat än ett par vid station. Jag är mor Kajsa i Källegården och fröken har en rar och präktig moster, som kan allting och inte är för god att lära bort, hvad hon vet passar för oss, fattiga bönder."

"Jaså, då ha ni allesamman så mycket goda, härliga saker i edra visthusbodar?" Tora griper halmstrået.

"Nå nej, inte ha vi som prostinnan inte. Men hon har allt lärt oss ta vara på litet af hvarje."

"Ja, tänk i staden måste folk köpa allting och det är så dyrt, och så är det aldrig samma näringsvärde i hvad folk köper färdigt. Det är i allmänhet fabriksvaror ifrån Tyskland och Amerika. Se det kan jag rakt inte förstå att inte landbefolkningen i Sverige tar vara på grönsaker och bär och allting sådant och konserverar och säljer."

"Ja, Tora lilla," sade prostinnan, "det är nog godt och väl att det behöfs en hel del af vårt i städerna, men ser du frågan är: hur skulle vi kunna få det såldt."

"Det måtte väl inte vara någon konst. Jag som är hemkonsulent vet hur svårt det är att få tag i saker. Annonsera bara!"

"Nenej, det kan inte vi göra," sade mor Inga, "inte kan jag skrifva annons, fastän jag nog kunde sälja en del."

"Och inte kan en offra pengar på dylikt," inföll mor Lena i Viken.

"Och inte duger vårat åt dom i stan," fortsatte mor Elna i Lillvika.

"Nej, en vet nog hur litet en får, när en säljer sina äpplen på hösten," klämde mor Anna i Frölunda ur sig.

"En kan få sitta en hel dag på torget, och inte köper någon våra äpplen inte, utan bara från sådana där handlanden," gnällde mor Eva i Grönbrink.

"Det skrifs så mycket i tidningarna om matbristen och dyrtiden i städerna," knöt prostinnan ihop samtalets tråd, "och vi på landet ha nog en del förråder, som många af oss gärna ville sälja och få pengar för, till räntor och till allt möjligt. Vi skulle nog kunna reda oss med mindre i våra vistbodar."

"I Tyskland, moster," började Tora ifrigt, nu hade hon sitt på det torra och började bli intresserad af samtaleet, det var ju hennes fack, man började röra sig på, "där ha de ordnat den här saken på ett utmärkt praktiskt sätt. De ha föreningar som kallas Husmoderföreningar. Det är sammanslutningar af husmödrar i städerna och på landet. Dessa föreningar ha försäljningsställen, dit medlemmarna få sända alla prima matvaror, som de önska försålda, allt hvad de kunna undvara och då säljes det till gängse pris och afdrages 10 proc. kommission. Styrelsen består af medlemmar från staden och från landet. Föreningarna verka icke bara för försäljning, utan också för upplysning och undervisning i en del ämnen, som ingå i programmen. De hålla föreläsningar i trädgårdsskötsel och konservering, i fruktodling

och hur man skall plocka frukt och packa den, så man kan få bästa möjliga betalt för den. Hur man skall föda upp kycklingar. Med ett ord Husmoderföreningarna verka för hemmakvinnans utbildning i "hemmayrkena," om jag så får uttrycka mig, och förhjälpas hemmakvinnan till en bättre ekonomisk ställning."

"Men, snälla Tora," invände prostinnan, "vänder inte det där upp och ned på vårt lugna hemlif? Vi få ju allesammans hvad vi behöfva af våra män och min åsikt är, att hvad inte mannen har råd att ge, skall inte heller hustrun ha lust till."

"Nenej," gnällde mor Eva i Grönbrink om igen, "Jan Anders säger han som så att hustrun skall laga mat och föda barn och öfverlåta det andra åt mannen."

"Laga mat och föda barn," utbrast Tora häffigt, "och öfverlåta det andra åt mannen: 'det andra' är det att mjölka korna, tvätta och laga kläder, slicka strumpor och väfva."

Nu började Tora lyckas i sina sträfvanden att tina upp sällskapet. En skallande skrafsalfva mötte hennes indignerade utbrott. En hvar tänkte sin gubbe med stäfva, strumpa eller väf.

"Ha edra män något emot, när I säljen edra äpplen illa packade och illa behandlade till låga priser?"

Nej, det medgaf samtliga moror, att det hade de ju inte.

"Skulle de ha något emot, att ni kunde lära er sättet att sälja till bättre priser?"

Nu började Tora få församlingen i sin hand.

Nej, det skulle nog inte möta något hinder. Men inte skulle det gå för sig att bilda några föreningar i Sverige inte. Och inte skulle Jan Anders' ge några pengar för att en skulle få vara med i några föreningar. Och inte Johan heller. Nej aldrig i lifvet Per Erik heller. Nenej, det var inte för dem det.

Men nu var oppositionen väckt och därmed intresset och diskussionen. Nu voro inte mororna stela och tillbakadagna längre. Alla voro roade och intresserade. Prostinnan allra mest.

"En har ju äggföreningen," sade betänksamt en mora, som inte yttat sig förr, "den har ju gjort stor nytta och den kunde väl vara nog."

"Äggföreningen är nog bra," förklarade Tora, "men genom äggföreningen får man ju inte lära något utanför äggen. Husmoderföreningarna skulle kunna skicka ut konsulenter att lära laga äggätter i matlagningskurser; att föda upp djur, så att de kunde bli lika bra, som de utländska, och så skulle de laga vi finge svenska goda gödhöns sålda i Sverige till goda priser. Och vår frukt sedan!"

"Vi ha ju Pomologiska föreningen," invände prostinnan.

"Pomologiska föreningen har inlagt kolossala förtjänster för fruktodlingens höjande och frukt-handels ordnande i Sverige, men nu behöfva vi husmoderföreningar för att tillvarata och ekonomiskt utnyttja de stora tillgångarna af lifsmedel i vårt land. Om vi alla hade riktig kunskap om våra lifsmedel, hur de skulle behandlas, tillvaratas, utnyttjas och försäljas, skulle landet i sin helhet bli rikare och kvinnorna i synnerhet kunna skapa sig en egen ekonomisk vinst att begagna hur de ville, utan att be mannen om allting. Låt oss bilda Sveriges första husmoderförening här i Nordala. Sedan kan vi se huru vi skola utnyttja densamma."

Tora talade, trugade, öfvertygade i en timmes tid. Till sist föreslog hon att prosten skulle tillkallas. Som deputation att uppvakta prosten utsågs prostinnan och Tora. Prosten fann att föreningen antagligen skulle göra stor nytta och fylla många behof och genom arbete hindra många tillfällen till tomt och elakt skvaller, som annars förgiftar församlingen. Med det beskedet fick prostinnan återvända.

Hade inte prosten något att invända, så var det nog bra med föreningen. Tora förklarade, att då måste styrelse väljas. Först en ordförande. Pro-

En legend.

stinnan var själskrifven. Men så var inte fallet med vice ordföranden. Fröken Alman föreslogs, men hon fick tacka nej och förklara att hon endast var på landet för att hvila sig en tid.

"Det var då en innerlig skada," tyckte klockarmor, "för en sådan fröken skulle vi allt gärna ha här i socknen för jämnan."

Klockarmor blef vald till vice ordförande; med många krumbukter och hennes ihärdiga: "att det kan en ju rakt inte, för det hade en ju inte varit med om förr". Men så blef hon vice ordförande. Fröken Alman skulle ju hjälpa dem tillräffa, så länge hon var kvar i prostgården. Till sekreterare föreslog mor Inga folkskollelärarynna Lydia Ersén, "för se Lydia skrifver så bra och har varit i handel, innan hon började på seminariet." Till skattmästare valdes en man. Den enda karlen i föreningen. Det var sparbankskamreren i Eke härads sparbank, som bodde i prostgården. Han inkallades och förklarade sig villig att mottaga förtroendet. Mor Inga och mor Kajsa blefvo styrelseledamöter och Tora skulle bli revisor och komma ned från Stockholm och hjälpa dem en eller par gånger om året. Tora lofvade författa stadgar och förklarade sig villig att öppna föreningens verksamhet med en rad föreläsningar, hvar lördag i skolsalen de sex veckor hon var kvar.

När sedan mororna hade aftroppat och Tora satt och berättade för sin morbror dagens upplevelser sade hon:

"Morbror, det är ett ståtligt folk, detta folket i sin enkla värdighet. Jag försäkrar morbror, att jag hade en känsla af att stå inför en kejsarinna, när mor Kajsa sade till mig, att fruvar hade de inte godt om i frakten, hon själf var mor Kajsa i Källgården. Och så ifriga de voro att lära, när de väl blefvo upptända."

"Ja," inföll prostinnan, "tänk, Erik, en sådan hjälp det varit, om det funnits husmoderföreningar, när vi först satte bo i komministergården, utan erfarenhet om landthushåll och så godt som utan tillgångar och med alla våra skulder. Det behöfs en kraft, som kommer utifrån och ruskar upp oss. Kan det inte hjälpa oss, som äro gamla, så kunna de, som nu äro unga, få hjälp och undervisning, så de kanske slipa betala många af våra bittra lärpengar. Om vi bara kunde alltid få ha dig här, lilla Tora. Det är ett tungt arbete och ansvar du lagt på mina axlar."

"Banbrytarens väg är alltid full af svårigheter, mamma lilla," inföll prosten.

"Vänta bara, moster lilla, så fort idén med husmoderföreningar slår igenom, så kommer en massa unga krafter fram och föra idén fram till seger och verklighet! Det unga Sverige vill och kan arbeta, det är bara organisation som fattas."

"Inte äro vi närmare målet att skapa en samverkande produktion och konsumtion mellan stad och land."

"Moster Sötнос, när det blir bekant att i Nordala finns en husmoderförening, kommer det att dala ner förfrågningar om allt möjligt."

"Den, som lefver, får väl se," sade prosten.

ESSED.

Ärade halfårs- och kvartalsprenumeranter

erinras vänligen om nödvändigheten att snarast förnya prenumerationen för årets senare hälft för att afbrott i tidningens regelbundna expedition ej må uppstå. Alla prenumeranter erhålla gratis IDUNS JULNUMMER, hvilket skall innehålla idel skönlitterära bidrag af ett stort antal af våra bästa nu skrifvande författare och därför kan betecknas som en litterär årsskrift af högsta värde för familjebiblioteket.

I BRAND STAR ÖKENHIMLEN
utöfver haf af sand,
med barnet i sitt sköt Guds moder hvilat
på Josefs slina mantel.
Och se, Egypti land
i drömmen stiger skönt ur ökenhafvet.

Och sol, som sjönk i väster,
spann guld kring barnets hår,
och rosigt anlet log emot Guds moder.
Hon vaknade och sade:
"O, förstar du, min son?"
och mot sitt unga bröst hon pilten lade.

Där växte späd i sanden
en fistel, röd som vin;
då stänkte från Guds moders bröst en
droppe
af mjölk, så hvit och ljufvig,
i kalken af rubin,
en pärla lik han skalf i purpurskålen.

"O, heliga Guds moder,
där nyss du hvilat har
står fisteln kvar, men hvit som snö är
kalken.

O, heliga Guds moder,
i hjärtats blomst oss var
den pärlas dagg, som från all skuld oss
renar!"

Så beder ännu vandrarn,
Guds moders trogne son,
när djupt i sagans sjö han sägner funnit,
en pärla lik, och snöhvitt
bland öknens brända strån
än fisteln står med kalk, hvars blod för-
runnit.

SIGURD DAHLLOF.

Lärarynner.

V.

HON VAR ETT MÄKTA LARDT FRUNTIMMER — filosofie licentiat! Ordet klang i öronen på små landsortsflickor. Vi voro både glada och nyfikna och funno det som en stor fördel att under vårt sista skolår få en lärarynna i svenska och matematik med så stora lärdomsmeriter. Att ett par lektorer, som länge varit våra lärare, hade lika hög bildningsgrad, reflekterade vi aldrig öfver. Det var i alla fall högst intressant att få göra personlig bekantskap med "en lärd i stubb".

Vi hade alla den föreställningen, att hon skulle vara en mer än vanligt kraftig kvinna, andligen dominerande, så att säga. Ja, "kraftig" var hon, det var det första intrycket af hennes yttre. Hon var ovanligt lång, starkt byggd och gick litet vaggande, alldeles som hon ej orkat med sin egen tyngd. Blicken var öppen och ren, pannan ovanligt hög och bred, kring munnen hvilade ett drag af djupt vemod. Man fick genast den uppfattningen, att hon var en människa, som gick sin egen väg genom lifvet, oberörd af andras tankar och omdömen och likväl känslig och tacksam för allt af verkligt värde.

Hennes undervisning skilde sig ganska mycket från den vi förut mottagit. Hon var helt och hållet frigjord från hvad man egentligen kallar "metod", hvilket ju lätt låter förklara sig. Hon gaf oss emellertid en hel del nytt, som verkade friskt, originellt och lyftande.

Hon var ej pedagog i vanlig mening, men hon utöfvade det oaktadt ett stort inflytande till det

allra bästa öfver oss. Det hvitade något innerligt och ödmjukt öfver hela hennes person, och någon lärdomshögfärd fanns ej det minsta spår af. Tvärtom var det en viss blyghet hos henne, som till en början förvånade oss.

Redan efter de första lektionerna voro vi emellertid de bästa vänner. Hennes öfverlägsna begåfning och djupa kunskaper gjorde, att vi från första början sågo upp till henne; hennes goda, lugna väsen, att vi genast med förtroende slöto oss till henne. Det var inte utan att vi togo en litet beskyddande ton vis-à-vis henne, då vi märkte, att hon ej var fullt så förtrogen med skolans ordningsregler och förhållanden som vi 8-klassister. Hon var dock så tacksam för hvarje upplysning, och vi voro så glada att någon gång få vara gifvande.

Sällan har jag sett en människa göra mindre väsen af sig. Det föreföll mig, som var hon så van vid att lefva i sin egen inre värld, att den yttre för den skull blef något alldeles tillfälligt. Jag vet ej, om jag är rättvis, men jag hade ofta den föreställningen, att hon var gladast, då hon fick stänga dörren till sin kammare och försjuka i sina studiers, tankars och drömmars rika värld.

Och dock var det lif och lust under hennes timmar! Särskildt gifvande voro hennes lektioner i litteraturhistoria med dit hörande läsning af mera värdefulla saker. Det var ett sant nöje att höra henne reda upp en historisk situation, ett lifsproblem eller något dylikt, som läsningen gaf vid hand. Vi kände då, att hon ej betraktade oss som barn längre, utan ville bereda oss så långt möjligt var för det stora, mångfrestande lifvet.

Jag minns aldrig, att vi sågo henne häftig eller missnöjd en enda gång. Hade hon orsak att göra någon anmärkning, syntes hon själf lika bedröfvad som någon af oss. Hon var också ovanligt hänsynfull och lyssnade med synbart intresse till våra barnsliga tankar och förslag. Därför talade vi också gärna öfver och öppet med henne på raster och fritider. Vi kände, att hon betraktade oss som små människor, och vi trufdes och utvecklades under den känslan.

Ett par af oss, som voro synnerligen goda vänner, brukade emellanåt gå upp och hälsa på henne. Vi blefvo alltid hjärtligt välkomnade, så att vi verkligen kände, att vi ej kommo till besvär, hvilket eljes låg nära till hands. Hon talade då lätt och ledigt med oss, lät oss berätta om våra studier och framtidsplaner, visade oss böcker, porträtt och annat, som intresserade oss. Särskildt roligt var det, när hon tog fram sina teckningar, små förtjusande saker i akvarell och sepia. Bland annat hade hon en ganska stor samling porträtt af framstående män och kvinnor, som hon roat sig med att framställa på lediga stunder, påminnande om dem jag sedan sett af Fredrika Bremers hand.

Hvarje gång man gick hem från ett sådant besök, kände man, att man varit tillsammans med en sällsynt fin och god människa, mångsidigt och rikt utvecklad samt omgifven af hög, frisk luft. Det var något, jag vet ej hvad, som viskade om att lifvet varit fram ganska hårdt med henne, och detta obestämda något bidrog att öka vår tillgifvenhet och vördnad för henne.

Ett litet vackert drag, som vittnade om hennes varma intresse för oss skolflickor, var, att hon vid afskedet lät hvar och en af oss skrifva några ord, en liten vers eller ett tänkespråk, i en minnesbok, som hon fört med sig till skolan. Kanske låg däri äfven ett visst psykologiskt intresse för de underligt sammansatta små människobarn, som gå under namnet bachfischer.

Betecknande för henne voro de ord af Tegnér, hvilka hon gaf som afskedshälsning till en af oss:

"Detta är hos människan det stora:
att kunna äga allt och allt förlora
och vara rik ändå och afundsvärd
med sina skatter utur minnets värld!"

MARIA ALMÉN.

NATURTEATER I STOCKHOLM OCH KÖPENHAMN.

OM MAN SKULLE FRÅGA stockholmarna, huruvida de numera ville afvara Skansens friluftsteater, blefve svaret helt visst ett bestämmt nej. Den är vorden ett led i Skansens nöjeslif och den har en äktsvensk landskapsskönhet, som knappast kan öfvervärderas. Kommer så behaget af en naiv och hjärtlig folkkomedi, sådan som Oscar Wennerstens nu uppförda "Tattare," finnes intet skäl att ångra kvällstimmarne däruppe.

Tattare är en låt vara ganska summarisk skildring ur svenskt folklif, visande oförsonligheten mellan det ljushyllta bondfolket på egen grund och tattarmänniskorna, friluftsfolket med hednainstinkterna. Men om teckningen ej går så värst på djupet, har den i stäl-

ning att höra en så omsorgsfull dialogbehandling, efter allt sludrande som man ej så sällan hugnas med på våra stora falscener. Det får naturligtvis i mycket skrivas på hr Ivan Hedqvists utmärkta regis konto, samt i andra rummet på den förträffliga akustiken, som bär hvarje röstens skifning ut öfver den stora åskådastraden. Tattare har alltså alla utsikter att bli ett stabilt sommarprogram.

Från Köpenhamns friluftsteater i Dyrehaven meddela vi jämväl en scenbild ur J. P. E. Hartmanns där uppförda romantiska opera "Liden Kirsten", hvars af dansk naturpoesi genomskimrade tondikt, till text af H. C. Andersen, lär ha slagit mycket an på den danska publiken.

ARIEL.

let sin styrka i en viss hjärtevärm och folklig humor. De inlagda folkdanserna med sin värdighet och sitt pittoreska färgspel skänka stycket ett behagligt tillskott af svensk idyllstämning. Utförandet förtjänar högt beröm. Det ligger en genomgående artistisk ton öfver det hela, och hufvudrollerna, tattarparet Gunerus och Majken samt bonden Sven Henrik och hans dräng ha mönstergilla framställare i herr Friedman, fru Rydberg-Eklöf, hrr Taube och Quick. Äfven de många birollerna tillvaratagas ypperligt. Hvad som framför allt bör tacksamt erkännas är samtliga de uppträdandes diktion. Det är en njut-

1-3. Scener ur Folkkomedien "Tattare" på Skansens friluftsteater i Stockholm. W. Lamm foto. 4. Scen ur operan "Liden Kirsten" på friluftsteatern i Köpenhamn, Dyrehaven. H. Damgard foto.

~DE GAMLAS PALATS~

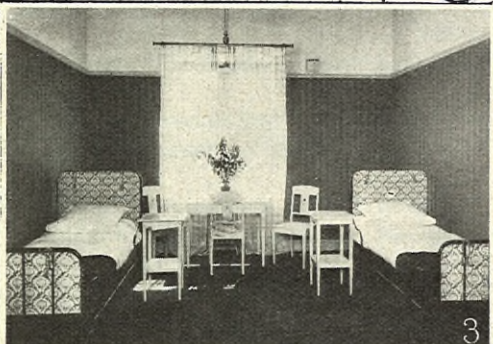
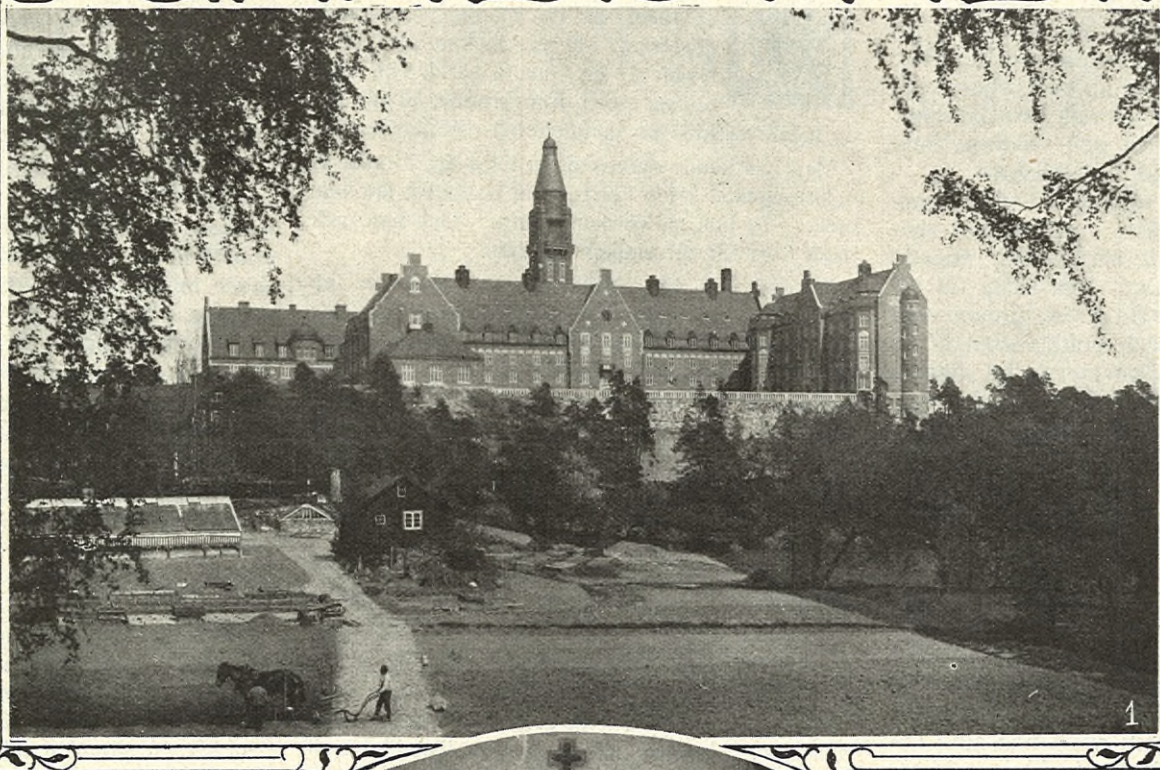
Några intryck

DANVIKS STIF- telse, som nu går ett nytt skede af sin historia till mötes, har en mycket aristokratisk ålder. Innan stiftelsen år 1551 genom kungligt bref af Gustaf I flyttades till Dan- viken, hade den existerat på Grå- munkeholmen, och därförut å Helgeandshol- men. Nu flyttar den in i ett slotts- likt hem på bergskronet vid Finnboda, från hvilken domine- rande höjd det synes öfver och beskådar hela inloppet till Stockholm. Redan år 1892 började sprängningsarbetena å den nya platsen, men först 1912 tog det egentliga bygg- nadsarbetet vid. På en ter- rass af rågranit, tagen ur berget på platsen, reser sig det väldiga tegelkomplexet, bestående af en hufvud-

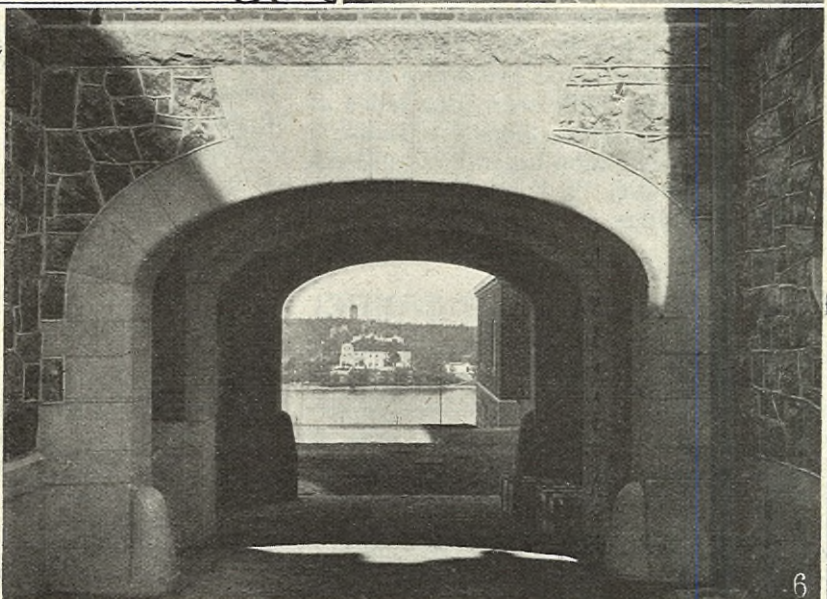
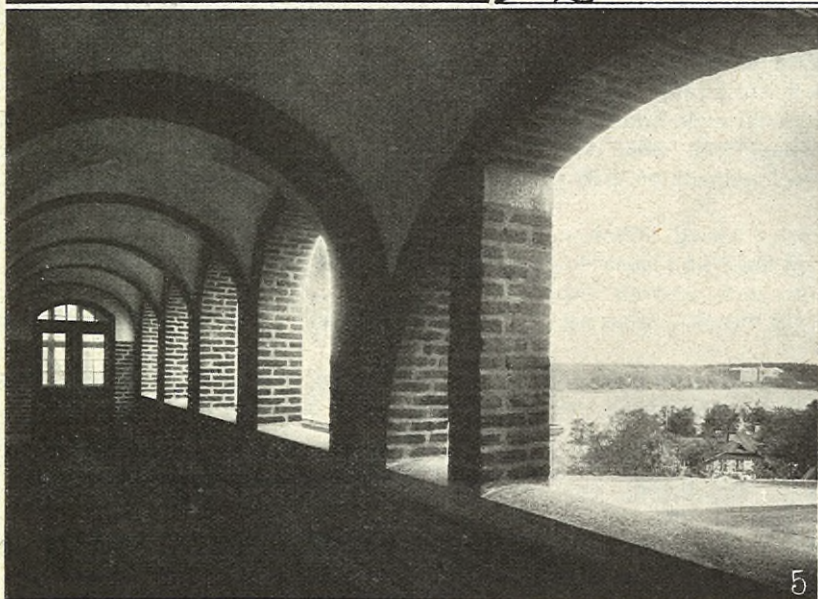
från Dan- viks hem.

byggnad, med ett torn, som samti- digt är anstaltens vattencistern, och af flyglar, för- bundna med huf- vudbyggnaden genom öfver- byggda gångar. Ännu fattas en flygel i den ur- sprungliga pla- nen. Medan an- stalten nu har rum för 300 pen- sionärer, kommer, den att fullt fär- dig rymma 500. Det nya hemmets arkitekt är riks- dagshusets ska- pare, Aron Jo- hansson. Huf- vudentreprenör är Kreuger och Toll, och kontrollant in- genjör Leonard Nordkvist, som också står för inred- ningens praktiska detaljer.

Stiftelsen är gammal och rik, stor jordägare och i åt- njutande af gamla inkomst- bringande privilegier, hvarje från utländsk ort ankom- mande fartyg har t. ex. att

1. Danviks hem, exteriör från landssidan. 2. Kyr- kan. 3. Deladt rum för pensionärer. 4. Interiör från en af de gemensamma salarna. 5. Loggia, som förbinder två af byggnaderna. Utsikt öfver Strömmen med Manilla. 6. Porthvalf med Skan- sen och prins Eugens villa i fonden. W. Lamm foto.

Odyssevs och Nausikaa.

En nutidssaga af CECIL RAY.

erlägga en afgift till hemmet, Danvikspenningen. Den har därför kunnat ordna det i allo förstklassigt för sina gamla, ehuru ingen lyx förekommer, som huseis slottslika yttre möjligen kunde låta förmoda. Anstalten är så långt möjligt en sluten stat för sig. Den har egen kyrka, egen begravningsafdelning, sjukvårdsafdelning, badafdelning, egen vattenledning och egen elektrisk kraftstation. Dessutom egen trädgård och växthus, som skötes af anstaltens trädgårdsmästare.

Ekonomiavdelningen, som vid en så stor anstalt som Danvikens måste vara mycket vidlyftig, är försedd med de allra nyaste anordningarna för masskokning, som syfta till att bespara tid och kraft. Så t. ex. finnes vattenkran med varmt och kallt vatten öfver spisarna, såskokningsapparaterna ha dubbla bottenar och mellanrummet fyllt med ånga, spisluckorna äro själfbalanserande o. s. v.

För pensionärerna finnas tre olika afdelningar med olika priser: allmän sal, half enskildt och enskildt rum. Pensionärerna på allmän sal äro afskilda från de andra med egen matsal och egna dagrum. I de allmänna salarna äro rum för 12 pensionärer i hvarje. Dessa salar ha fönster midt emot hvarandra på långväggarna och äro afdelade med låga träväggar, som bilda små hytter för två. Hvar och en med sitt fönster. Hvarje pensionär har sin lilla garderob, sitt skåp och sina lådor. Den allmänna salens otrefliga publicitet har därmed undvikits. För hvarje sal finnes ett litet serveringsrum med vattenledning och gaskök, där pensionärerna få koka kaffe eller té, tvätta upp ett plagg o. d. Mellan salarna ligger sköterskans rum. De enskilda och halfensskilda rummen likna vanliga privata eller sanatorierum med korkmattor på golven och lackerade möbler i olika färger. Enastående är däremot den utsikt, som erbjuder sig från många af dem.

Huset innehåller vidare bl. a. bibliotek, arkiv, mottagningsrum för anstaltens pastor och läkare, direktionsrum, boställsvåning för kamrern och lägenheter för den öfriga personalen. Loggiorna, som förbinda husen, erbjuder lämpliga tillfällen att hämta frisk luft, och för dem, som orka, är den lummiga dalsänkan, som synes på vår bild, en härlig promenadplats.

För att bli intagen å Danviks hem skall sökanden förete intyg om att icke lida af smittosam eller obollig sjukdom och om att vara förmögen att reda sig själf. Någon åldersgräns finnes icke stadgad, men personer yngre än 50 år mottagas knappast. F. n. är pensionärernas genomsnittsalder 70 år. Plats å allmän sal kostar 280 kronor per år, i halfensskildt rum — särskildt lämpligt för äkta makar — 420 kronor och i enskildt 520. Sökanden behöfver icke vara stockholmare, men dessa ha företräde. Från det gamla hemmet medfölja 150 pensionärer. Ett lika stort antal nya mottages nu, de flesta nya platser äro redan besatta. Stiftelsens öden ledes af en direktionschef med underståthållare Hintze i spetsen. Denna direktionschef bereder sig nu som bäst för invigningen, till hvilken de kungliga komma att inbjudas.

Iduns midsommarnummer

utkommer i början af nästa vecka och blir till sitt hufvudsakliga innehåll en framställning i text och bild af svensk natur i skilda delar af vårt land, ett "naturnummer" med ett ord, ägnadt vårt lands skönhet i högsommartid. De olika bidragen från flera af våra bästa författare ha dels berättelsens och lyrikens, dels naturkäseriets form, hvar till sluter sig ett omväxlande illustrationsmaterial, som torde ge skildringarna ökad intresse.

DEN UNGA PRÄSTEN GICK ENSAM i vimlet af de många pensionärgästerna. Hans tankar voro långt borta i en annan värld, och hans blickar voro frånvarande, äfven när de måste inriktas på verkligheten omkring honom.

Men han kände andras ögon följa sig, forskande och spejande. Han kände dem i ryggen, när han gick. Ty han mötte dem aldrig. Och han gick långt bort för att undkomma dem.

Människorna besvärade honom. Han var en mycket ung, nyligen gudavigd extatiker, och han hade helst velat lefva ensam i öknen med sin skapare. Som forna tiders heliga. Men han trodde, att det skulle vara att fresta Guds godhet, om han bad, att öknens stenar blefve till bröd. Och han ville icke väcka uppseende genom att dö en eremits sväldöd. Huru mycket han än åtrådde martyrkronan. Han var en försynt man, och hans hälsa var dessutom ganska klen, så att segern vore alltför lättvunnen. Han hade i stället utbytt ambulerandet mellan stiftets herdetjäll mot en badsejour vid hafvet. — Så vistades nu unge prästen bland många andra dödliga i ett stort otrefligt pensionat.

Där fanns också hon, som skulle blifva hans Nausikaa. Men det anade prästen lika litet som att han själf skulle komma att spela Odyssevs roll.

En gång mötte han midt öfver smörgåsbordet, som han skaffade för sin lekamens uppehälle, ett par mörka flickögon. Hans blick hade just släppt en fet böckling, som funnit sitt rätta hem på prästens tallrik, och han såg upp för att genom trängseln kring gudsgåfvorna finna en återväg med sitt byte. Det var då han stod där, hjälplös, som hon sög till sig hans blick från andra sidan bordet. Prästen förlorade sig ett ögonblick förvirrad i ögonen därborta. De voro så underligt snärjande, att prästen blef helt förskräckt. Det var liksom om de sökte någonting, som han ej hade rätt att gifva.

Hans tankar gingo blixtnabbt till den paradisiska historien om Eva, ormen och äpplet. Och hans läppar mumlade instinktivt något, som kunde uttydas till:

Gud bevara mig för slikt!

Han höll så när på att tappa smörgåssattien i förfäran öfver hvad som kunde hända, om han ej var på sin vakt. Och han smög sig ödmjukt, i känslan af arfsyndens tryckande skuld, ut genom människohopen med sin tallrik. Men appten var borta, och han gick från maten, så snart han kunde utan att väcka uppseende.

Sedan den stunden var den unge prästen om möjligt än mera osynlig än förut. De mörka flickögonen sökte honom förgäfvos vid måltiderna. Prästen åt nu ensam efter de andra. Människan är svag utan Gud. Och prästen var rädd, att en stund skulle komma, då han glömde all Herrens fruktan! Ty begäret till kvinnan var för honom synd. Han var katolskt sträng, och han trodde att det bara behöfdes ett enda ögonblicks eftergifvenhet för att förtappelsen skulle vara evig. Prästen gick därför och vaktade på djäfvulen under bön.

En solhet dag gick prästen utmed hafsstranden. Han hade aflägsnat sig långt från människoboningar. Han aftog hatten och drog ett djupt andetag af lättnad. Han var ensam, ensam med sin skapare.

Rundt omkring var sommarens grönska och hafvets rullande vågor smekte så inbjudande stannarne på den soliga stranden. Så inbjudande... Ja, verkligen, tänkte prästen. Det vore skönt att få bada i de svala vågorna. Och hvarför icke? Hit ut brukade ingen människa gå. Han var ensam med sin Gud och kunde väl tillåta sig, hvad han annars för människors skull på det högsta skulle ha fördömt.

Frestelsen var för stark. Och utan att vidare betänka om ingifvelsen kommit från Gud eller djäfvulen klädde prästen hastigt af sig och gick rakt ut bland de munterit lekande vågorna. Snart låg han på rygg och kände dem skölja öfver sig. Först var han dåsig af välbehag, men sedan var det, som om mankraften växte, och han kände plötsligt behof af en ansträngning, af att öfvervinna hafvet. Och med kraftiga simtag var han på väg mot de stora tumlarne längst ute.

Hvad som under tiden hände på stranden, visste förstås icke prästen. Han visste ingenting om mannen, som långsamt kom där, stannade ett ögonblick och såg sig omkring, böjde sig ner och sedan hastigt gick. Prästen var långt ute bland vågorna, när det hände på stranden. Och där ute njöt han gudomligt af sin plötsligt påkomna styrka. Han var liksom pånyttfödd, och han yfdes ett ögonblick — — — Ett kort ögonblick, innan han kom sig för att prisa Gud för kraften.

Men han vände åter och kröp upp på den stengiga stranden. Han reste sig, sträckte på kroppen och lät solen gassa på den. — Han försjönk i en yrvaken, otydlig dröm, och han betraktade sina lemmar, som om han för första gången såg kraften i dem.

Då hördes ett flickskrat. Prästen vaknade i ett nu. Och snabbt, förfäradt såg han sig om efter sina kläder. Ett nytt skrat, gäckande. — Men hvar fanns då hans kläder? Han hade lämnat dem här på stranden och — skraften blefvo flera, mångstämmiga, tusensstämmiga, tyckte prästen, där han stod darrande af köld i solskenet. Medan ögonen irrande sökte det förlorade bland stenarna.

O fasa, det obarmhärtiga närmade sig! Närmare och närmare kom det.

"Mina kläder?"

Han nästan skrek och såg förtviflad åt alla håll. Kläderna voro borta!

Men på vägen skymtade han någonting hvitt. En kjoll!

Då förlorade prästen alldeles sansen. Han kastade sig raklång, jämrade, ner invid en buske. En fattig liten enebuske var det, och bakom den försökte han gömma sig. Men det var fåfång möda. Trots det han kröp så nära han kunde, så nära att barren stucko den nakna kroppen som glödande nålar. Prästen tyckte, att han kastades rakt ner i helvetet. Och han jämrade sig i ett och mumlade:

"Gud, Gud, hvarför har du öfvergifvit din tjänare?"

Ett vildt flickskri afbröt honom.

"O jesses, där ligger en naken karl!", hörde han någon ropa.

"Så oförskämdt att lägga sig alldeles invid vägen, där folk ska fram," svarade en annan.

Den rösten lät högst indignerad.

"Kom, låt oss vända om," återtog den första, som lät mera förskräckt.

Och prästen hörde hur stegen började aflägsna sig. Han kände sig först benägen att prisa Gud för den nåden. Men så kom han att tänka på sina kläder, som voro borta.

Hur skulle han komma därifrån, utan kläder? Han erinrade sig hastigt, att det var en god half-timmes väg till närmaste människoboning. Och han kunde möta människor på vägen! Det kunde komma flera unga flickor! Kanske — från pensionatet! Kanske — hon — med ögonen! Ah det vore —

"O Gud," ropade prästen i stor vända, "hjälp! hjälp!"

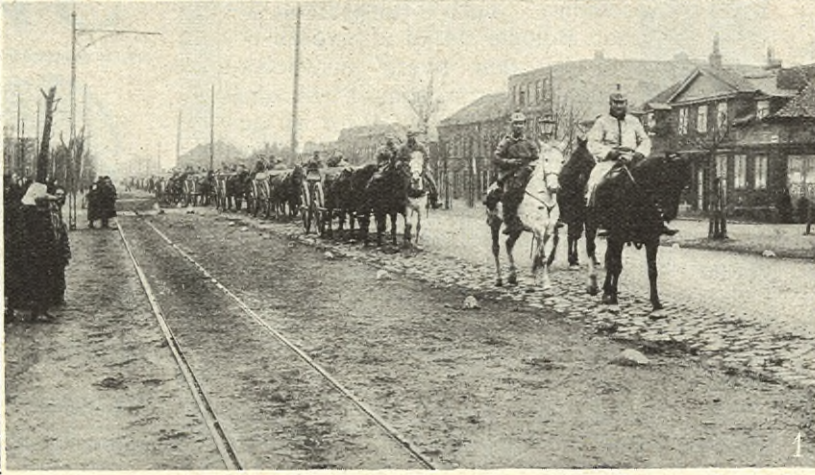
Det sista "hjälp" blef till ett skärande nödrop. Det kom en af de unga flickorna på vägen att stanna sina steg. De voro tre till antalet. Och den, som stannade, var just flickan med de mörka ögonen. Hon hade ingenting sagt förut, men nu hejdade hon de andra.

"Hör ni inte, att någon ropar på hjälp?" frågade hon dem.

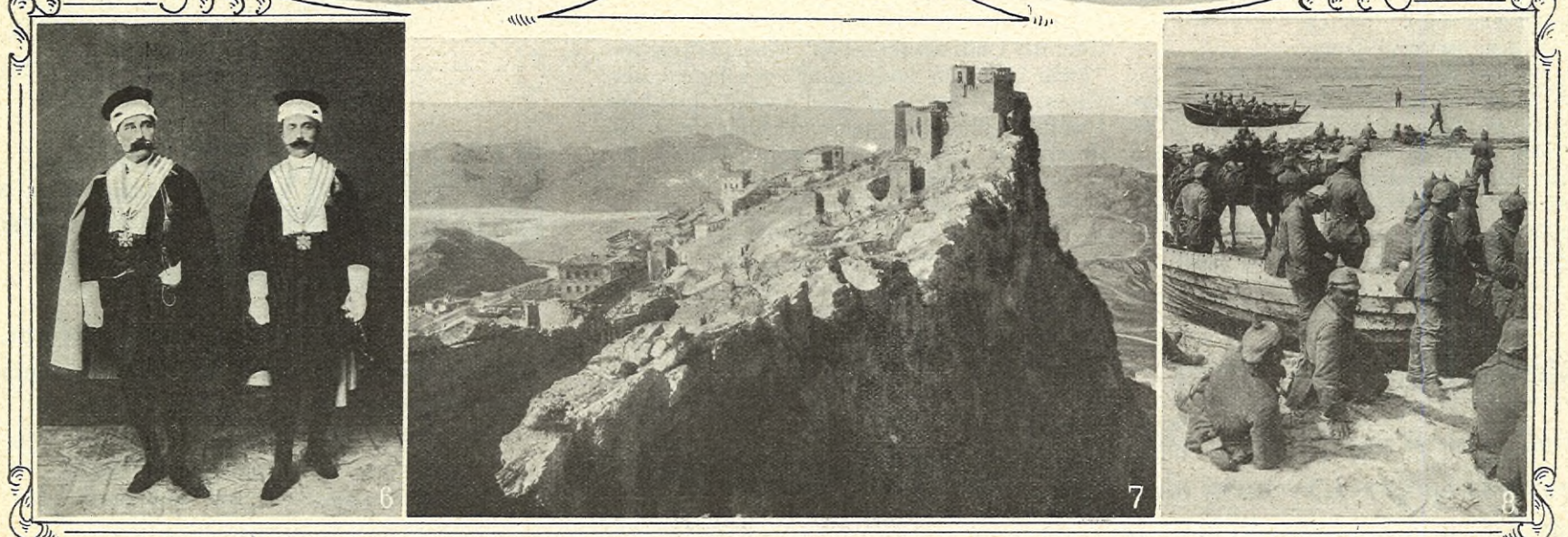
"Äsch," svarade den indignerade, "det ligger

FRÅN LIBAU OCH S. MARINO.

1. Tyskt artilleri rycker in i Libau.
 2. Tyska stabsofficerare, som från sanddynerna iakttaga tyska flottans beskjutning af Libau. 3. På marsch öfver sanddynerna mot Libau. 4. Stadens invånare strömma till hamnen för att bese en inkommen torpedbåtsflottilj. 5. En frängkolonn lämnar stranden. 8. Tyska trupper rastande på sanddynerna under frammarschen mot Libau. — Centralmakternas nyaste fiende blir antagligen den i Italien belägna republiken San Marino,

världens minsta stat med själfständig regering, hvilken stat nu af förhållandena torde tvingas att förklara Italiens fiender krig. San Marinos "här" består af 250 man jämte en gammal Kruppkanon, som är uppställd på Monte Titanos spets. Vår bild n:r 6 återger republikens båda regenter, hvilka väljas af folket för 2 år i taget. 7. Staden San Marino, måleriskt belägen på Monte Titanos topp. 1—5. P. Gebr. Hæckel. 6—7 Leipziger Presse Büro.

ju en karl där. Han kan väl hjälpa." Hon fortsatte sin väg.

"Men kanske det är han, som behöver hjälp," invände den mörkögda och dröjde lyssnande.

"Du tänker väl inte hjälpa en naken karl heller!"

Den förskräckta var utom sig af förskräckelse vid blotta tanken.

"Kom, flickor. Låt karl'n sköta sig själf," afgjorde den indignerade, och den förskräckta följde lydigt. Men den mörkögda var af annat kynne. Hon lyssnade omigen. Och åter kom ett "hjälp", denna gång svagare.

"Det vore förfärligt om han ligger och dör," tänkte den mörkögda hastigt. Och hon ropade högt:

"Hvem är det som ropar? Hvad behöver ni för hjälp?"

Prästen började försjunka i en slags förtviflans dvala, men de orden väckte honom till lif. Ett hastigt uppflammande hopp fick makt med honom. Tänk om ändå räddning vore möjlig! Men hur den skulle gå till, visste han icke. Han samlade sig till en kraftansträngning och han tänkte icke på att han till hälften reste sig från marken. Han tänkte bara på att komma därifrån. På något sätt.

"Gud välsigne er, som frågar! Haf förbarmande med mig," ropade han och sökte ofrivilligt frågerskan med sina blickar. "Någon har stulit mina kläder, medan jag badade. Allesammans! Kan ni hjälpa mig?"

Det sista lät förtvifladt undrande, men vädjandet var samtidigt så komiskt, att den mörkögda måste le. Men hon kände igen prästens röst, och hennes hjärta bultade. Då hon sänkte blicken, såg hon en skymt af den röda manskroppen.

Då blundade hon hastigt. Hon tyckte att hon hade sett ett stort kräldjur, som ej kunde röra sig. Hon gick några steg bort, och hon var mycket nervös, då hon med ryggen mot prästen krängde af sig sin långa hvita kapp.

Då hon sedan talade, tyckte prästen, att han hörde en engels röst ur skyn. Han gaf icke akt på, att rösten betänkligt darrade.

"Jag lägger min kapp här," sade ängeln. "Ni kan taga den på er så länge. Jag springer genast till pensionatet och säger till, att man skickar er kläder."

Rösten dog bort, och prästen hörde springlätta steg aflägsna sig.

"Gud välsigne er," ropade han efter henne, så högt han förmådde.

Sedan blef han stilla en stund i egendomliga tankar.

Till pensionatet, sade hon. Visste hon då, hvem han var?

Han förskräcktes ej längre inför den tanken. Men hvem var då hon?

Han önskade, han hoppades. — Ack, om det ändå vore hon med de mörka ögonen!

Vid den tanken rodnade han som en gosse, och han skyndade hastigt ut på vägen för att finna kappan att dölja sig i.

Där låg den, hennes kapp.

Han tog upp den från marken. Han såg ömt på den, och han svepte den långsamt och välbehagligt om sin kropp. Så blef han stående i drömmar. Men plötsligt föll han ner på sina knän. Och han, den nakne mannen i den hvita kvinnomanteln, såg upp mot himlen och ropade extatiskt:

"Jag tackar dig, Gud, som skapade kvinnan, den goda kvinnan, till att vara mannen en hjälp!"

Manuskript och bref

af redaktionell natur torde alltid adresseras till Redaktionen af Idun, ej till någon särskild medlem af densamma.

Litteratur.

EN SERIE KALLAD "MODERNA romaner" har förlagsfirman Albert Bonnier börjat utgifva ett urval af den nyare europeiska skönlitteraturen, som är väl värdt att tränga in bland publiken — ej för att de-ironisera det goda våra egna författare frambringa, ty något sådant kan näppeligen befaras just nu, när intresset för svensk prosakonst är starkt och lefvande, utan för att öppna utsikt till dagens europeiska diktning, hvilken i sina bästa yttringar äger en intellektuell mærg och en sinneslyftande fantasistyrka, som det vore en förlust att ej få erfara.

Serien inledes med den franske författaren Maurice Barrés' nationalistiska berättelse "Colette Baudoche", en skildring från Lothringen, eller närmare fixerad från Metz, som på samma gång den ger ett intagande exempel på fransk berättarkonst är en lofsång till gränsfolkets orubbliga kärlek till sitt land och sin kultur — denna sega patriotism, som 1870—71 års olyckliga krig gjorde starkare än tillförene och som ytterligare fördjupas af det nu pågående världskrigets blods-offring.

Författaren, själf ett barn af det vackra gränslandskapet, är genomträngd af ömhet för den af grannen i öster underkufvade nejden, hvars minnen och traditioner äro honom, liksom alla lothringare, heliga, och hvars franska karaktär aldrig skall betvingas af de tyska segerherrarne. Rasmotsättningarna framhäfvas med en skärpa, som stundom lägger väl många karrikerande ord i pennan, när det gäller att bevisa det tyska elementets oförenlighet med franskt lif och fransk kultur. Naturligtvis kan tyskt väsen ej tänkas i sammanhang annat än med allt som är klumpigt, löjligt, groft, smaklöst o. s. v., medan franskt väsen är dess felfria motsats. Det erinrar onekligen om sydeuropéns outroliga tvångsföreställning om Sverige och dess hufvudstad, som ett hemvist för isbjörnar och eskimåer.

Men bortsett från denna fransmannens ensidiga uppfattning af ett honom antipatiskt grannfolk är Colette Baudoche ljusande som skildring, en fin och öm dikt om ett stycke germaniseradt Frankrike, som med alla fibrer hänger fast vid moderlandet och aldrig skall upphöra att ägna det sin trofasta kärlek. Berättelsen framträder i svensk omklädnad af fru Marika Stjernstedt, och man behöver ej läsa många sidor, förrän man känner sig öfverlygad, att det franska originalets smidiga och formklara språkskrud här funnit en befryndad folkare.

De öfriga tre utkomna volymerna, Joseph Conrad "I fjärran farvatten", Gustav Frenssen "Anna Hollmans undergång" och Juhani Aho "Samvetet" representera England, Tyskland och Finland. I fjärran farvatten innefattar tre berättelser från tropiska haf, af hvilka den första och sista, "Hyttkamraten" och Freya af de sju öarna" bäras af stor fantasistyrka och en medryckande för att ej säga fascinerande skildrartalang. Gustav Frenssen, "Jörn Uhs" ryktbare skald, visar i Anna Hollmans undergång åter sin förmåga som gestalttecknare, hvartill kommer en stämningens fyllighet, som omger hans människoöden med en karnation, erinrande om den mörka glansen på gamla holländska taflor. Hvad slulligen beträffar Juhani Ahos "Samvetet", har den redan anbefallts i ett tidigare nummer af Idun.

E. H—N.

SVÄLÖFS

SNABBKOKANDE KORNGRYNS-FLINGOR

tillverkas utestufande af bästa svenska tvåradiga korn,

duga till gröt, vaffling, soppor, pudingar, bakverk, tebröd, pannkakor m. m.,

lämna en välsmakande, näringsrik, lättsmält och fullkomligt ren föda samt

finnas att få i hvarje väl sorterad specerifandel.

Allmänna

Svenska Utsädes A.-B.,
SVALÖF

MUSTAD'S VÄXT-MARGARIN

Iduns Hjälpreda för Hemmet läses under rubrik "Om hudens vård":

"— Bland alla de medel, som rekommenderas för bevarande eller förbättrande af hyn, anses boraxbenzoë såsom det bästa. — Mot finnhud och oren hy är bästa medlet en längre tids begagnande af borax benzoëtvål — —"

Gahns

Borax Benzoë tvål

har sedan gammalt stort förtroende. Pris 50 öre st.

KÖKSALMANACK

Redigerad af

ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND
(Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.)

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 20—26 JUNI 1915.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; stekt färsk strömming med tomat-sås och färsk potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Rosthammel med glaserad lök och potatis-petits-choux; sparris med rödt smör; marängsuisse.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; sill i papper med potatis; kaffe eller te. Middag: Hachis på får med konserverade ärtor; filbunke.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; biff med tomat; mjölk; kaffe eller te. Middag: Inkokt braxen med skarpås och färsk potatis; manna-grynspudding med saftsås.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; fisk med ägg och ris (rester från tisdag); kaffe eller te. Middag: Kalops med potatis; kallskål med skorpar.

TORS DAG (Midsommardagen). Frukost: Smörgåsbord; fransk omelett med sparris; mjölk; kaffe eller te med billig, mjuk pepparkaka. Middag: Graflax med spenat; tryffel-späckad skinka med grönsaker och stufvade murklor; ananasparfait med glacebröd.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; kalfsylvta med potatis och rödbetor; kaffe eller te. Middag: Hotch-potch-soppa; vafflor med sylt.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafremjölsvälling; ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kall skinka (rester från torsdag) med spenat; surmjölk med pepparkakor.

RECEPT:

Rosthammel (f. 6 pers.). 1 1/2 kg. fransyska, 1/2 msk. salt (8 gr.), 1/4 tsk. hvitpeppar, 1 liten knippa persilja, 4 msk. smör (80 gr.), 1 morot, 1 chalottenlök, 2 dol. köttsky eller buljong.

Beredning: Köttet, som bör hafva hängt, så att det är mörkt, bultas med en fuktig klubba, torkas med en duk, urriden i hett vatten, ingnides med en blandning af saltet och pepparn och bstrykes med persiljesmör, vilket beredes af 2 msk. af smöret och persiljan. I en liten långpanna eller stekpanna läggas resten af smöret, den skrapade och i skifvor skurna löken. Steken lägges i och stekes i het ugn omkr. 1 tim., hvarunder den öses flitigt med smöret i pannan, så att den ej torkar eller blir bränd. En kvart innan den är färdig tillsättes den kokande köttskyn.

Steken lägges upp på varmt fat och skäres för vid bordet. Serveras med glaserad lök och potatis-petits-choux eller med grönsaks- eller potatispastejer samt köttskyn, som silats och skummats.

SIDENHUSET

Stockholm.
Regeringsg. 32.
Detalj & Engros.

Damernas paradis.

Är Skandinavien största firma för Sidenvaror, Sammet, Spetsar, Band, Ylle- och Bomullstyger.

Damunderkläder, finare Tricotage, Handskar.

P. D-Korsetter, Damkonfektion, alla slag.

Landets största detalj-Damskrädderi.

Lyxbeställningsafd. 2 tr. upp. Populäraafd. 1 tr.

Profver & kostnadsförslag franco.

Priserna erkänt lägre än i utlandets Sidenhus.

Lejon Pantar & Strumpor

ÄRO AF BÄSTA KVALITE
& OMSORGSFULLASTE
UTFÖRANDE
FÖRSÄLJAS ÖFVERALLT

Potatis-petits-choux (f. 12 pers.). 125 gr. smör, 2 1/2 dcl. vatten, 210 gr. mjöl, 4 ägg, 5 dcl. fast potatismos, salt, socker.

Till kokning: 1 kg. flottyr. Beredning: Smör och vatten kokas upp, mjölet vispas under full kokning och smeten får koka, tills den släpper pannan och har gul färg. Den hälls upp och får afsvälna, hvarefter äggen inarbetas ett i sänder och smeten röres 10 min. Potatismoset beredes på vanligt sätt, får kallna och tillsättes i smeten under kraftig rörning, hvarefter massan af-

smakas med kryddorna. Massan formas med två skedar, doppade i flottytren, till runda bullar, hvilka, om så önskas, kunna fyllas med hackad tryffel eller ärter, kokas gulbruna i het flottyr och uppläggas på sugpapper att afrinna. Serveras som garnityr omkr. stekt kött. Fyllas ej bullarna, böra de göras mycket små.

Marängsuisse (f. 6-8 pers.). Maränger: 150 gr. florsocker, 3 stora äggvitor. Till fyllning och garnering: 8 dcl. extra tjock grädde, 1 msk. socker (15 gr.), 1 msk. vaniljsocker, karmin.

Beredning: Sockret siktas genom fin sikt. Äggvitorna vispas till hårdt skum, och sockret iblandas försiktigt, med gaffel, i äggvitskummet. Massan utredes på väl smord plåt i form af runda bottnar, som böra vara likformiga, om marängsuisen skall göras cylindrisk, men större och mindre om suissen önskas pyramidformig. I kanten på hvarje botten spritsas en krans af små maränger, tätt intill hvarandra. Marängerna översiktas med litet socker och gräddas i svag ugnsvärme (omkr. 160°), tills de äro nästan torra och släppa plåten, eller omkr. 1 tim. — Grädden vispas med sockret till hårdt skum, hvarefter vaniljsockret tillsättes. — Då marängkakorna äro kalla läggas de på hvarandra med grädde emellan hvarje. Suissen beklädes utvändigt med gräddskum, som strykes slätt med en sked. Resten af grädden delas i två delar; den ena delen färgas skär med litet upplöst karmin. Den hvita och skära grädden spritsas genom krusig garneringssträtt i vackra girlander öfver suissen, som därefter försiktigt flyttas på flat glasskål med tårtpapper. Marängsuisen bör ej garneras förrän 1/2 tim. innan den skall serveras. Marängsuisen kan garneras med enbart hvit grädde och syltade frukter, om så önskas.

Sill i papper (f. 6 pers.). 4 små salta sillar, 80 gr. smör, 2 ark hvitt skriffapper.

Till stekning: 3 hg. flottyr. Beredning: Sillen får ligga i vatten 24 tim., hvarunder byts vatten 2 gånger. Den fläs, tagas ur, sköljes väl och torkas med en fiskhandduk. Hufvud och stjärt skäras bort och äfven ryggbenet, om så önskas. Pappersarken delas itu, klipplas ovala och bestrykas med smör på så stor fläck sillen upptar. Sillen lägges därpå, kanterna hopvikas tätt öfver hvarandra, hvarefter sillen lägges i en stekpanna med het flottyr och stekes omkr. 5 min. Pannan sättes därefter i varm ugn, tills papperet blåst upp som en ballong. Den serveras med kokt potatis som frukosträtt.

Fransk omelett med sparris (f. 5-6 pers.). 5 hela ägg, 1 äggula, 5 msk. grädde eller vatten, salt, 50 gr. smör.

Till fyllning: 2) färsk sparris, 1 msk. smör (20 gr.), 1 1/2 msk. mjöl (15 gr.), 2 dcl. mjölk, salt, hvitpeppar.

Beredning: Sparrisen förvälles i saltadt vatten och får afrinna. Smöret och mjölet fräses 2 min., mjölen tillsättes litet i sänder, och såsen får koka 5 min. Den afsmakas med kryddorna, och sparrisen iblandas försiktigt.

Till omeletten hällas äggen och äggulan i en spikmuk, tillika med grädden eller vattnet, och slås med gaffel, tills äggen äro blandade, då kryddorna tillsättes jämte 20 gr. af smöret fördelat i flockar. Omelett-

pannan upphettas, resten af smöret fräses däri men får ej bli brunt, äggblandningen ihålles, och pannan sättes på varmt ställe på spisen. Blandningen röres hastigt med en spade eller bred gaffel, så att hela massan blir jämt upphettad. Strax innan äggen blifvit fullt bundna lägges sparrisstufningen. Omeletten formas med gaffeln, får glida ur pannan direkt på serveringsfatet och garneras, om så önskas, med några förvälda sparrisknoppar, hvilka brynts i smör, samt persilja.

Billig, mjuk pepparkaka. 5 hela ägg, 3 dcl. grädde, 350 gr. brun farin, 200 gr. smält smör, 415 gr. hvetemjöl, 6 gr. kanel, 6 gr. nejlikor, 6 gr. bicarbonat.

Till formen: 15 gr. smör, 3 msk. siktade skorpor. Beredning: Äggen vispas upp väl, därefter tillsätts de öfriga ingredienserna, och massan röres kraftigt 1/2 tim. Massan hälls i smord och brödbestörd brödform, och kakan gräddas i ej för varm ugn (omkr. 200°) omkr. 1 1/2 tim.

Graflax (f. 12 pers.). Omkr. 2 kg. lax, 30 gr. groft salt, 2 gr. salpeter, 10 gr. strösocker, 1/2 tsk. groft, stött hvitpeppar i liten knippa dill.

Beredning: Från en lax, som väger 3-4 kg., skäres ett stycke tvärs öfver på midten. Laxstycket rensas och skrapas väl, ryggbenet skäres bort försiktigt, så att det blir två lika stora bitar, och dessa torkas med en duk, urviden i kallt vatten. Saltet och salpetern stötas mycket fint och blandas med sockret. Laxstyckena öfverströas med saltblandningen och ingnidas lätt därmed. Om så önskas, pålägges pepparn och några dillkvistar. Laxstyckena sammanläggas med köttidorna mot hvarandra på så sätt att den tjocka sidan af laxen lägges emot den tunna. Den lägges därefter i lindrig press mellan två skärbräden öfver natten, och laxen är därefter färdig. — Den skäres i 1/2 cm. tjocka skifvor, hvilka uppläggas vackert på fat, garneras med laxskinnen, halstrat på spisen eller stekt, samt friska dillkvistar. Serveras med matolja, vinäger, strösocker, fransk senap, salt och peppar samt spenat. — Graflax kan skäras i tunna skifvor och halstras i nästan torr stekpanna. Serveras som föregående.

Rökt lax (Halmstadslax anses som den bästa), skäres i jämna, vackra skifvor, omkr. 75 gr. för hvarje person, samt serveras med färsk spenat och förlorade ägg.

Tryffelspackad skinka (f. 18 pers.). 1 färsk eller lätt rökt skinka på omkr. 5 kg., 50 gr. salt, 25 gr. socker, 1 tsk. hvitpeppar, 1 tsk. ingefära, 2 flaskor rhenskt vin, vatten.

Till späckning och panering: 50 gr. tryffel, 1 msk. äggvita, 1 tsk. torr senap, 2 tsk. socker, 2 msk. finstötta skorpor.

Beredning: Den färsk skinkan gnides in med en blandning af salt, socker, hvitpeppar och ingefära och får ligga i dygn. Är skinkan rökt, får den ligga i rikligt med kylslaget vatten omkr. 24 tim. Den torkas därefter och lägges i en kittel, som ej bör vara vidare, än att skinkan nätt och jämt rymmes, vintet spådes på och bör stå i jämnhöjd med skinkan, hvarom icke spådes med vatten. Locket lägges på och tillslutes väl med en krans af deg, beredd af groft rågmjöl och vatten. Spadet får hastigt koka upp och får koka 15 min. i 100°. Spadet afkyles därefter till 82-83°, och i denna värmegrad får skinkan ligga omkr. 3 1/2 tim., eller tills den är mör, hvilket prövas med en vispkvist. När den legat i spadet 2 tim., vändes den, och kitteln skakas ofta, så att skinkan ej fastnar vid bottnen. Den lägges upp i ett djupt fat, spadet hälls öfver, och skinkan får kallna däri. Svålen aftages, en handduk tryckes mot späcket för att få bort allt upplöst fett, och skinkan späckas därefter tätt med vackert skurna tryffelstrimlor. Äggvitan slås med gaffel till lätt skum, blandas med senap och socker, och därmed bestrykes skinkans späcksida. De stötta skorpona strös öfver, skinkan lägges i en långpanna och sättes in i varm ugn att få vacker brun färg, hvartill åtgår omkr. 1/2 tim. Den lägges upp på varmt fat, skäres, och skifvorna hopläggas åter, så att skinkan ser hel ut. Garneras med stufvade murklor, spåda ärter, gröna bönor, sparris och salad eller persilja. Spadet silas, skummas väl, kokas ihop, afsmakas och tillsättes med finhackad tryffel samt serveras i säsksål.

Ananasparfait (f. 12 pers.). 125 gr. socker, 1 dcl. vatten, 6 ägggular, 6 dcl. extra tjock grädde, 2 hg. passerad ananas, kirschwasser.

Beredning: Sockret och vattnet kokas upp, kastrullen aflyftes, äggulorna tillsätts en i sänder under vispning, och krämen får sjuda öfver elden under kraftig vispning, tills den är tjock och pösig, då kastrullen aflyftes, och krämen vispas tills den är fullkomligt kall. Grädden vispas till hårdt skum och nedröres försiktigt i krämen, som därefter blandas med den passerade ana-

STRANDMÖSSA

af hvit moll med spetsgarntyr
Kr. 1: 50.

A.-B. NORDISKA KOMPANIET,
REGERINGSGATAN.

Alla som själfva vilja måla i hemmen och önska ett utomordentligt vackert och hållbart arbete böra använda emaljfärgen **Chinalack**. Arsenikfri enl. nya giftstadgan. Erhålls hos alla färghandlare.

Se till att Ni verkligen får Chinalack och tag ingen annan. Fabrikant: **Dorch, Bäcksin & Cos A.-B.**, Göteborg och Stockholm.

Barnen taga lätt Apoteket Vasens Laxermarmelad på grund af dess behagliga smak. Pris 1 kr. pr ask. Finnes å alla apotek.

Världsberömda.
SINGER C:O
SYMASKINS AKTIEBOLAG
Filialer på alla större platser.

FAXIN
Bästa putsmedel för alla metaller.

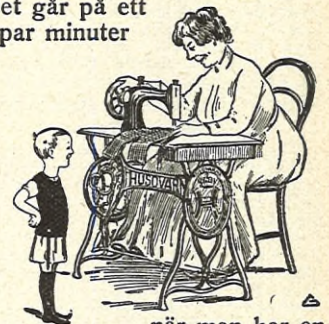

Bästa medel mot hudlöshet hos småbarn.

M. Zadig, Malmö.
H. M. Konungens Hofleverantör

Lugna dej, pojke!

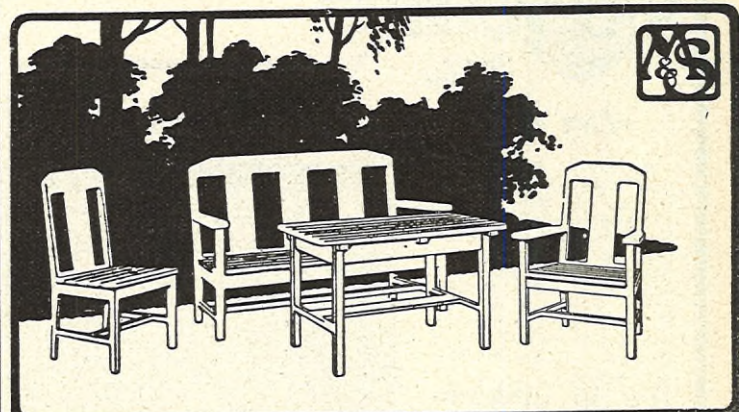
Det går på ett par minuter

när man har en **HUSQVARNA SYMASKIN.**
Förmånlige afbetalningsvillkor

Kathreiners Malkaffe

Svensk tillverkning.

Trädgårdsmöbel modell "IDEAL"
MYRSTEDT & STERN A.-B.

Kungl. Hofleverantör.

STOCKHOLM.

Katalog på begäran.

Iduns ärade halfårs- prenumeranter

erinnras vördsamt om vikten af att i god tid förnya prenumerationen, så att afbrott i tidningens regelbundna expediering må undvikas.

Iduns värdefulla julnummer
udelas till alla prenumeranter.

Prenumerera genast!

Från Ystad till Haparanda användes

Yvytvål.

Säljes i hvarje väl sorterad Parfym- och Herrekliperingsaffär för 50 öre st.

Österlin & Ulrikssons
Kemisk Tekn. Fabrik,
Ystad.

Med
12,877 ex.
har
Atton-Tidningens postupplaga
ökats på 1 1/2 år.
Annonsera!! Prenumerera!!

Damer.

Elegant genomsydd damlägsko i am. läst af svart chevreau, snör 6:70, brun samma sort 7:20, 3 par franco. Insend storleksnummer! Nordisk Post-förskottsaffär, Örebro.

Måla porslin i hemmen

knappar, broscher, nålar m. m. Det är så enkelt äfven med de minsta anlag. Onödigt med en dyr kurs; jag lämnar skriftligen de nödiga upplysning om materialier och tillvägagångssätt för endast 5 kr. Svar märkt »Strå till stacken», Iduns exp. f. v. b.

BARNKÄR FAMILJ. Vill någon bättre familj, som egen utan ersättning, taga en rar och välskapad treårig gosse född af bättre föräldrar. Svar märkt »Barnkär familj» under adr. S. Gumaelii Annonbyrå, Sthlm, f. v. b.

Pristäflan.

Fem pris å 10 kr. hvardera betala vi till de personer, som före augusti månads utgång d. å. först inkomma med sammanlagt 150 st. reklam-märken, hvilka åtfölja de berömda Tera-tabletterna och Turion-pastillerna i 10 öres påsar samt likaledes fem pris å 5 kr. hvardera för sammanlagt 100 märken inlämnade inom samma tid.
TURIONFABRIKEN, Göteborg.
Kontr.: Apot. J. Lundborg, Gtbrg.

Planteringslädor
Blomsterballor
Blomsterställ
Trädgårdsmöbler.
Begär prislistor.
RÖNNEÅDALENS
AKTIEBOLAG,
Stockamöllan.
Tel. 5.

»Den bästa vän, du någonsin kan få»

Med detta preparat kan man lindra och bota många krämpor. En liten burk **Chesebroughs Vaseline** kostar endast 25 öre och befriar dig från skroflig hud, smärre sår och brännskador, och om du låter en liten smula smälta i munnen, lindrar det hosta, heshet och inflammation i halsen.
Profask å 10 öre erhålles öfverallt.

Det är fullkomligt utan smak. Hvarje apotekare, såväl som större kemikalie- och parfymaffärer hafva det till salu, men se noga efter, att fabrikanternas namn **Chesebrough Mfg. Consd. New York, U. S. A.** återfinnes på hvarje förpackning.

Filial i London, 42 Holborn Viaduct
Var försiktig med efter-
apningar. De skada i stället
för att hjälpa dig.

Kom ihåg insamlingen för de nödlidande i Polen!

För platssökande
och dem som önska tjänare är
Eskilstuna-Kuriren
förnämsta annonsorganet inom Norra Södermanland och Västra Västmanland. Alla öfriga annonsörer träffa äfven genom Eskilstuna-Kuriren den största publiken i dessa trakter. Fast upplaga 12,600 ex.

För endast 1 kr.

En Motorbåt å 4,000 kr.
En Motorcykel med vagn å 2,000 kr.
3-rumsmöblemang å 2,100 kr.
1 pianino å 1,000 kr.

Bordsilver å 500 kr.
m. m. tillsammans

å 25,000 kronor.
Endera af ofvanstående kan erhållas för endast 1 kr. om man tillskrifver

Kummelnäs Småbarnskolonis lotteri,

Bryggaregatan 14 D. U., Stockholm.
Utställning och lotteriförsäljning hos:
Juvellerarne E. Cederin, Örebro, G. Grauman, Falun, E. Johansson, Gäfle, Viktor E. Johansson, Karlstad, Fritz Olsson, Luleå, och C. G. Hallberg i Stockholm, Göteborg, Malmö, Jönköping, Uppsala, Eskilstuna, Sundsvall och Karlshamn.

Om hvarje svensk husmoder använde "Snabbkokaren"

skulle millioner kunna sparas i bränn-slätgång. Eldas med affall från ved-boden etc. Kokning på några minuter. Prospekt och intyg sändas gratis och franco. Öfver 30,000 st. sålda i Sverige. **Pris pr st. 8 kr. fraktfritt mot efterkr.**
C. V. Rundström & Co., Järnaffär, Norrköping.

nasen och afsmakas med kirschwasser. Krämen fyller i vattensköldj och sockerbeströdd form, och formen nedpackas i is och salt och får stå 4-5 tim. Då glacen skall serveras, tagas formen upp ur isen, afsköljes noga, för att aflägsna allt salt, doppas ett ögonblick i ljumt vatten, så att glacen lossnar lätt från formen. Formen torkas, och parfajten uppstäljes på skål eller fat med servett eller tårtpapper. Serveras med glacebröd.

EVAS UPPLEFVELSE.

För Idun af Linnéa.

(Forts.)
En sekund såg hon bort till det lockiga hufvudet under studentmössan, och en blixständes i hennes ögon. Hon visste, att han var den den ende, hon ville gå hand i hand med genom lifvet, ej minst därför att han kämpade så ridderligt för kvinnans sak, ansåg den lika helig som hon själf och motsåg med glädje och ifver den dag, då de gemensamt skulle sträfvä ej blott för sitt eget utan äfven för det allmännas bästa. — — —

Pang! — Hvad var det?
Eva for upp, våldsamt ryckt ur drömmarnas rike och ögonblickligen inne i verkligheten igen. Ljudet kom från köket, och hon rusade dit med den i hast tända lampan i hand. Köksfönstret som saknade luckor, var krossadt, liksom af en i raseri knuten hand, och skärfvorna lägo strödda rundt omkring på golvet. Nu var allting dödligt. Våldsverkaren hade tydligen aflägsnat sig efter dådet eller kanske lurade han ännu i närheten? Denna senare tanke förskräckte Eva så mycket, att hon icke vågade sig ut till grannarne och låna hus, som man säger på landet. Hon snyftade högt af sorg och fasa.

Att människonaturen kunde vara så låg och usel!
Att någon kunde finna nöje i att skrämra och skada en ensam och värlös kvinna!

Hon visste icke med sig, att hon hade någon ovän, eftersom hon aldrig gjort någon människa förrän, men ändå tycktes det finnas folk, som ville hennes ofärd. Rysande drog sig tillbaka in i rummet och låste noga dörren till köket. Den natten fick hon icke en blund i sina ögon, och så fort morgonen grydde, uppsökte hon en skolrådsledamot och berättade hvad som tilldragit sig.

Antingen var det en luffare, ansåg man, som strukit omkring och försökt bryta sig in, men af någon anledning afstått, eller var det lika troligt, att hon hade någon hemlig fiende, som i sin enfald tyckte att lärarinnan hade det för bra och ville skada henne.

Eva var nästan bragt till förtviflans gräns, och hennes ideella tankar om folket finga en hård stöt. Hon kunde icke mera lita på människorna.

När Evas föräldrar finga kännedom om händelsen, tillåto de henne icke att längre stanna på platsen. De ansågo, att Eva fått mer än nog af landets upplevelser, och denna gång delade också dottern denna deras åsikt.

Afskedet från barnen var svårt, men barnatårar torka fort nog. Nästa termin skulle hon kanske vara glömd.

Eva själf däremot glömde ej så fort. Hon behöll alltid sina första elever i troget minne, och när hon sedan fick sin verksamhet i staden, var det hennes dåvarande elevers största nöje att höra berättas om barnen på landet. De s. k. upplevelserna däremot ville Eva hvarken tänka eller tala om, men hon har skänkt sin första skola medel till en revolver för den ännu lika ensamboende lärarinnans trygghet.
Slut.

BREFLÅDA

REDAKTIONENS BREFLÅDA.
Birgitta. Kanna ej användas. E. H. Kling kläng, men inte poesi. Mångårig Idunprenumerant. Eder skrivelse har sändts till författarinnan.

Rux. Poesiöfverflödet gör oss kräna. Vi måste fiska, och så kommer ni ej med.
Ruth N. Virrigt och öfverspändt. Svante Sigurd. Hvarken bättre eller sämre än det mesta som flyter via vårt skriffbord ner i korgen. Ni lika litet som de flesta amatörer vet hvad det vill säga att dikta. Ni skriver vers.

Alva Elm. Kommer vid tillfälle i smala spalterna.
Ebba, P. H—t, C. H—s, Donald. Vi afböja samtliga poetiska erbjudanden.

Ingvar Borg. Tanken är nog riktig, men det är något schablonmässigt i utförandet.

C—l. Poemet gick med mildt öfver-seende i korgen.
Guttorm. Historien alltför hemsk. Sjuksköterska. Kan ej användas.

EXPEDITIONENS BREFLÅDA.
»Mångårig prenumerant.» Mot insändande af 12 öre i frimärken kan numret ifråga erhållas.

EN PRESENT

som hvarje dam senterar är en modern **Kokbok.** Den af Elisabeth Ostman utgifna

IDUNS KOKBOK

innehåller öfver 1000 **praktiskt pröfvade** recept och har vunnit en enastående stor spridning öfver hela landet. Till salu i alla boklädor. Den sändes mot likvid i post-anvisning, (eller mot post-förskott portofritt från Iduns Expedition - - Stockholm. - Pris inbunden Kr. 5:50. -

55 Kungsgatan **Almedahls Försäljnings-Magasin,** **55 Kungsgatan**

Kontoret 21 66. GÖTEBORG. Butiken 11 31.

Rikhaltigt urval af Linne- och Bomullsartiklar.

Levererar fullständiga **Linneuppsättningar** för Hotell, Restaurationer, Sjukhus, Badhus, Ångbåtar och Privat hem samt Brudtystyrslar.

Damast- och Drällduktyger. Lakanslärt. Percaler. Bolstervar. Handdukar. Mattgångar. Mangelduk. Badkapptyg. Hvita o. kulörta Bomullstyger m. m.

Broderier. Spetsar. Färdigsydda damunderkläder, Dag- och natt-skjortor, hvita o. kulörta skjortor. m. m.

CLOETTAS GULD-CACAO
i vidstående förpackning säljes öfverallt
1 HEKTO 45 ÖRE

FLORODOL-TVÅLEN
och en rationell hudvård äro oskiljaktiga.

Säljes öfverallt å 60 öre.

Parfymeri **FLORA GEFLE**

LEDIGA PLATSER

Sänd aldrig originalbetyg utan endast afskrifter när Ni svarar på annons om ledig plats.

VAL REKOM. BARNSKÖTERS KOR erhålla platser genom Sthlms stads Arbetsförmedling, Regeringsgatan 107. Exp.-tid 9-4, lördag. o. helgdagsaft. 9-2. Riks och allm. telef. 40 47.

A GODS i Södermanland får för läs-året undervisningsvan, musikalsk lärarinna plats att läsa 5-2 kl. kurser med två flickor samt en 6-årig nybörjare. Vid. Nya Inack.-Byrån, Jakobsbergsg. 34, Sthlm.

EN PALITLIG och ordentlig barnsköterska eller barnjungfru med små pret. får plats 15 juni eller 1 juli. Svar med betyg och lönepret. till »S. M. Ls», Söderköping p. r.

FÖR ÄLDRE FLICKA eller barnlös änka, kunnig i enkla matlagning finnes lämplig plats att tillträda snarast möjl. vid Epidemistjukstuga med högst 9 pat. o. en sköt. Lön 150 kr., bostad och vivre samt då pat. finnes 50 öre i dagtraktamente. Refl. torde omg. hänvända sig till D. B. Egerström, Leufsta Bruk.

UNG BILDAD FRANSYSKA erhåller plats som sällskap under sommarmånaderna i Dalarna. Svar med ref. och lönepret. till »Fru E.» under adress S. Gumaelli Annonnsbyrå, Stockholm, f. v. b.

PALITLIG, ORDENTLIG o. välkom. hushjuggfru med verkligt fina betyg erhåller plats i fin familj. Svar jämte betyg o. foto till »1 juli», Norrköping.

INFORMATORSTJANSTER förmedlas af Göteborgs Studentkårs Arbetsförmedlingsbyrå. Postadress: Studentkåren, Göteborg.

Kammarhusa, ordentlig, hyggelig och pålitlig, väl kunnig i linne- och klädningssöm samt strykning, erh. god plats på landt-egendom i Östergötland (vintern i Sthlm) från den 1 juli eller så snart som möjligt i juli. Sökande, som har att passa 3 fröknar, deras rum o. kläder, bör och vara villig deltaga i annan städning samt äfven servera med. Svar till »M. E.» under adr. S. Gumaelli Annonnsbyrå, Sthlm, f. v. b.

Lärarinna får anställning å herrgård i Sörmland för att undervisa 2 nybörjare och 1 gosse i första klassen. Svar till »Lärarinna», Strängnäs.

Guvernans, van att undervisa i tyska och musik och ev. äfven andra ämnen samt att hafva tillsyn öfver barnen, erhåller genast plats om betyg, foto, uppgift om löneanspråk och ref. insändas till FRU ELLEN TIDSTRAND, Sägmyra.

Tvåttförestånderska. Befattningen såsom tvåttförestånderska vid Lunds hospital och asyl är till ansökan ledig med tillträde den 1:sta nästkommande juli. Den kontanta lönen utgör 600 kr. jämte ålderstillägg efter 2, 5 och 10 år med 10, 20 och 40% förhöjning. Dessutom tillkomma naturaförmåner, bestående af 1:sta klassens kost, möblerade rum med uppvärmning och belysning jämte fri tvätt.

Ansökan, åtföljd af en kortare lefnadsbeskrifning, präst- och läkareintyg samt betyg, utvisande kompetens för platsens skötande, ingifvas hit innan den 28 juni. Sökandens ålder bör vara omkring 35 år men dock ej öfverstiga denna. Vidare upplysningar kunna inhämtas å Hospitalskontoret, Lund, mellan kl. 10-2 på dagen.

Barnhusa får plats 1. eller 15 juli hos öfverste-löjtnant Sjögren, Boden. Barnkär och fullt komp. i upppassning och städning. Svar med betyg och helst foto till fru Gerda Sjögren, f. Burén, I. 19, Boden.

Lärarinna kompetent att läsa med 2:ne gossar för inträde till 3:e o. 2:a klass i allmänt läroverk samt med en nybörjare, får plats från inst. 15 sept. Sökande, barnkär o. anspråkslös, sände svar med uppgift om ålder, lönevillkor etc. till fru S. Dahlgren, Hvena, Brålanda.

Plats vid afdelningen för späda barn finnes genast vid Holma-Helsinglands Barnhem i Forssa för en äldre, barnkär, stadgad och allvarlig barnvårdarinna. Ansökan, åtföljd af betyg-afskrifter, till Föreståndarinnan för Holma-Helsinglands Barnhem, Forssa.

Plats vid Åsele privata samskola sökes innan den 15 juli 1915. Sökande bör vara kompetent att meddela kunskaper för inträde i sjetta klassen af allmänt läroverk. Lön 1,600 kronor.

Åsele den 4 juni 1915. Erik D. Eriksson. Komminister.

Lärarinna skicklig, språk-kunnig, undervisningsvan (med högre kompetens) erhåller till hösten plats på egendom i södra Sverige. Svar till »15-årig elev» under adr. S. Gumaelli Annonnsbyrå, Sthlm, f. v. b.

Lärarinna till familj

sökes till hösten att undervisa 2 gossar (9 o. 7 år) samt 1 flicka (6 år). Sökande bör hafva undervisningsvana, kunnig i tyska på nybörjarstadiet samt helst något musik. Ansökning torde åtföljas af betyg-afskrift, uppgift om föregående platser, löneanspråk, ålder samt helst foto. Svar till »Bruksägare, Småland», under adr. S. Gumaelli Annonnsbyrå, Stockholm, f. v. b.

Lärarinneplats

i ämnen städning, tvätt o. väfning, vid Benninge hemskola, adr. Strängnäs, är till ansökan ledig. Tillträde 2 aug. Ej allt för unga samt med betyg äfven från föregående anställningar ha företräde. BENNINGE HEMSKOLA, STRÄNGNÄS Fröken Eva Sack.

Några friska och starka flickor

mellan 20-30 år med goda folkskole- och tjänstebetyg kunna i sommar få plats som semestertvåkare å Uppsala hospital och asyl. Troligen kan efter semestertidens slut elevplats erhållas. ÖFVERLÅKAREN. Adr. Hospitalet, Uppsala.

Plats som vikarierande skolköklärarinna

vid Degerfors landthushållningsskola är till ansökan ledig. Tjänstgöringstiden är årligen 3 månader (aug., sept. och okt.) och lönen 500 kr. Ansökningstiden utgår den 1. instundande juli.

STYRELSEN. Adr. Vindeln.

Skicklig, undervisningsvan lärarinna

barnkär och hembefrig, får plats i höst att undervisa flicka i 1:sta och gosse i 3:dje klass. Svar med betyg och löneanspråk till Fru A. Bergstrand, Prästgården, Långared.

En öfverskötersketjänst

vid Kristinehamns hospital är ledig. Begynnelselönen 500 kronor, 3 ålderstillägg, två å 50 kronor och ett å 100 kronor, möblerad bostad med första klassens kost. Kompetensvillkor: minst ett års tjänstgöring vid lasarett eller jämförligt sjukhus. Elementarskolebildning ej oundgängligen nödvändig. Ansökan, åtföljd af betyg-afskrifter jämte foto insändes till Öfverläkaren.

Guvernans,

helst studentska, energisk och skicklig att undervisa i ämnen, som förekomma i elementarskolas 5 första kl. sökes för nästa vinter. Ansökan med betyg om examen och föregående undervisning, ref. och uppgift om löneanspråk pr månad sändes innan den 27 juni till komminister Per Hedlund, adress Torhamn.

Sjuksköterskelever

(4 st.) emottagas i slutet af juli på Werners Sjukhem, Linnégat. 7, Sthlm.

Stiftelsen för Norrbottens läns arbetsstugor

kungör härmed lediga två, eventuellt tre föreståndarintyg tjänster vid dessa anstalter. Kvalifikation: allmän praktisk duglighet, öfverförmåga samt förmåga att handleda barn i 8-14 årsåldern. Löneförmåner: 500 kr. samt allt fritt under arbetsåret. Fri resa till tjänstgöringsorten.

Ansökningar, åtföljda af betyg samt uppgift å referenser, ställas till konsistorienotarien Albert Carlgren, adr. Luleå, som också lämnar närmare upplysningar. Muntliga sådana lämnas äfven af fru Julia Svedelius, Odengatan 42, Stockholm.

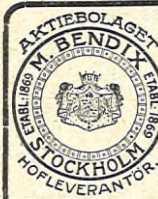
PLATSSÖKANDE

LÄRARINNA, undervisningsvan i skol-ämnen, språk, musik, söker plats för läsåret. Goda betyg. Svar: »Barnvård», Sv. Telegrambyrå, Sthlm.

BÄTTRE FLICKA, som varit i Amerika i flera år, önskar plats att lära hushåll å större herrgård (helst i adlig familj). Vill betala något om så fordras. Svar till »M. 1915», Gumaelli Annonnsbyrå, Malmö.

EN BILDAD och musikalsk dansk dam, 19 år, af god familj, önskar plats i familj som hjälp och sällskap. Kan undervisa barn i musik. Lön begäres ej. Helst i Sthlm eller närheten därpå. Vidare underrättelse lämnar fru G. Rietz, Neglinge. Tel. Saltsjöbaden 259.

Iduns

Sveriges äldsta - och största - Specialfirma

BARNKLÄDER

Särskilda afdelningar för Backfisch-Konfektion & Barnskodon 18 Regeringsgatan.

Sändningar för ben. uralv exp. till ärade kunder samt till landsorten kända pers. Vid rek. för minst kr. 25.- fraktfritt till rek. närm. järnvägs- eller poststation.

Akt.-Bol. M. BENDIX, 18 Regeringsgat. 5 Sturegat. 90 Drottninggat. STOCKHOLM.

LÄRARINNA önskar under ferien 20 juni-10 aug. plats i vänligt hem på landet, helst i Dalarna. Är villig deltaga i husl. sysslor och därjämte betala 30 kr. pr månad. Svar till »Anna-Lisa», Kalmar p. r.

FÖR SOMMAREN, helst på landet, önskar bildad flicka anställning som husmors hjälp. Har genomgått E. Ostmans Husmoderskurs. Någon lön önskvärd. Svar till »22 år», Iduns exp. f. v. b.

PLATS I STORRE LANDTHEM önskas strax af 20-årig flicka fr. Dalarna, som genomgått folkskolekurs med väfnads- och hushållskurs, till en början mot fritt vivre. Svar till »M. S.», Hedemora p. r.

UNG FLICKA, som genomgått 7 kl. i högre flickskola önskar under sommaren undervisa ett eller flera barn i de lägre klassernas kurser. Fritt vivre samt fria resor önskas. Svar till »G. 7», Katrinelund, Mariestad.

OBEMÄRKT FLICKA önskar under sommaren plats på landet i vänlig familj för att mot fritt vivre deltaga i förekommande göromål. Kunnig i hushållsgöromål, sömnad samt något väfnad. Tacksamt för svar till »Sommaren 1915», Halmstad p. r.

UNG, BILDAD ENGELSKA önskar nu eller senare plats i god familj som sällskap och hjälp och undervisa i engelska. Ref. finnas. Svar till »Miss», Iduns exp. f. v. b.

PLATS SÖKES I JULI af medelålders flicka. Är sykkunnig och villig att deltaga i alla inom ett hem. före. sysslor. Någon lön önskas. Svar till »Sömmerska», Västerås p. r.

UNG, BÄTTRE FLICKA, som genomgått hushållsskola och är van vid husl. sysslor, önskar plats å godt hem. Någon lön önskas. Svar till »Ordentlig 18 år», Iduns exp. f. v. b.

Hvar skall jag tillbringa min sommarsemester?

I Sthlms omgifningar:

VID MALAREN. Pensionat Fagerudd har utmärkta strandbad och skogspromenader. Begär prospekt af Konditor Lundevall, Enköping.

I Värmland:

DOKTORINNA VILMA ERIKSSONS hviloem, beläget 15 min. skogsväg från Arvika. Inackorderingspris 3 kr. pr dag, 70 å 80 kr. för mån. Adr. Högåsen, Arvika.

Å Västkusten:

BÄSTADS HAFSBAD. Pensionat »Villa Strandhem», 20 m. från Bästads järnv. Vid havet, intill badhusparken. Mod. priser. Skjuts möter vid alla tåg. Rikst. 79.

I TJANSTEMANNAFAMILJ kan under dess sommarvistelse i Marstrand en ung flicka erh. god inack. Svar till »E. von W.», Iduns exp. f. v. b.

H. M. Drottningens Hofleverantör.

Nu inkommit STRUTSBOOR

Colliers och halflånga

J. F. HOLTZ

STOCKHOLM,

Brunkebergstorg 5 - Stora Nygatan 35 Sturegatan 8.

25-ÅRIG FLICKA önskar plats under sommaren i familj som husmoders verkliga hjälp. - Svar till »Box-76», Broby p. r.

BILDAD, ENKEL och anspråkslös flicka, 18 år, som genomgått E. Hulth Kvinnliga Utbildningsskola med goda betyg, söker plats i hushåll, helst för ett par äldre pers. på landet, där hon samtidigt kan komma i åtnjutande af ett godt hem. Hon är duktig i matlagning och sömnad samt deltaga i alla inom ett hem före. sysslor. Platsen sökes till sept. men kan äfven tillträdas tidigare. Ref. och upplysn. erhållas af fröken E. Hult, föreståndarinnan för skolan, adr. Artillerigat. 6 II, Sthlm eller fröken Petersen, allm. tel. Petersberg 5, Johannesdal. Svar emottas med tacksamhet märkt »Sonja», adr. Bokhandeln St. Nygatan 32, Sthlm, f. v. b.

PLATS SÖKER 21-ÅRIG småländska af bildad familj som hjälp och sällskap åt husmor och barn. Genomgått kurs i barnvård. Familjemedlem. Fina betyg o. ref. Svar märkt »Småländska», Iduns exp. f. v. b.

GUVERNANT med undervisningsvana önskar till höstterminen plats för minderåriga barn, ålder 7-12 år. Är villig deltaga i hushålliga sysslor och handarbeten. Svar till »Värmländska», Iduns exp. f. v. b.

UNG, FÖRLOFVAD LÄRARINNA önskar plats i familj att lära hushåll. Är villig betala något. Svar till »M. 1915», Göteborg p. r.

16-årig flicka,

frisk och stark (ngt musikalsk), som genomgått 6 kl. i kv. elem.-läroverk, önskar mot fritt vivre plats, helst på landet, att gå frun till handa och deltaga i alla inomhus före. göromål. Svar till »A.», Sv. Telegrambyrå, Norrköping.

Undervisningsvan Väflärlarinna söker plats i godt hem att mot fritt vivre, fria resor o. någon pekuniär ersättning undervisa i vanl. före. väfslag. Svar snarast möjl. till »J. H.», S. Gumaelli Annonnsbyrå, Sthlm f. v. b.

Kv. Gymnastikdirektör jämval undervisningsvan i fäktning, söker plats nu genast vid badort, läroverk o. d. i Sverige eller utlandet. Svar utbedes till »Frisk- o. sjukgymnastik 20» under adr. S. Gumaelli Annonnsbyrå, Stockholm, f. v. b.

I Skåne:

MOLLE-KULLEN, Hotell Elfverson. Rikstel. 9 och 26.

Johan Elfverson.

LUDVIGSBORGS PENSIONAT. Hingligt läge i skogrik trakt, nära Ringsjön, rekommenderas. Tel. Höör 58 B. Emilia Paulsson.

I Dalarna:

SVÄRDSJÖ HVILOHEM erbjuder hvila och hembefriad i lugn, vacker trakt af Dalarna. Närmare meddelar fröken Lydia Johnson, Svärdsjö. Riks 29.

FURUDALS PENSIONAT. Gammal bruksherrgård i v:a Dalarna. Skogrik, hög trakt, (230 m. ö. h.) vid Ore älf. Jakt o. fiske. Rek. såsom utm. rekreatjonsort. Uppl. Sv. Tur-fören. eller fru G. Wutke, Furudal. Rikst. Furudal 2 C.

Ung flicka

(flicksk.-lär.) önsk. sysselsätt. i mån. af sommaren att medf. äldre dam till badort el. som hjälp el. sällskap i hem. Sv. t. »Sob», Tidnkont., Larmg., Göteborg.

INACKORDERINGAR.

UNG DAM AF GOD FAMILJ som står i begrepp att ingå äktenskap önskar omedelbart inack. på landet, helst i godt prästhem, företrädesvis i mellersta Bohuslän i närh. af Uddevalla, där tillfälle gifves att lära sig enkl. matl. och öfrigt få sätta sig in i skötandet af ett hem. Svar till »Elvi 1915», Iduns exp. f. v. b.

TILL HÖSTEN finnes inack. för två stud. damer i privat familj. Centralt läge, 7 min. från Gymn. Centr.-inst. samt andra skolor. Bästa ref. Lovén, St. Badstugatan 38, Stockholm.

GOD INACKORDERING för äldre damer erhålles på längre eller kortare tid i det natursköna Vadstena hos familj, som bebod eget hus med trädgård. Närmare underrättelser lämnas af fru Petron. Dalagatan 18, I tr., Stockholm (Riks 3510).

FRÅN 4 JULI önskas inack. under 14 dagar å trefrigt landställe vid kusten. Svar till »a», Svalöf p. r.

GOD INACK. kan erhållas i godt hem. Förstkl. hus med nut. bekvämligh. Fina ref.; mod. priser. Rikstel. 10462 eller skriftligt till »Gott hem», Iduns exp.

KATRINELUNDS SJUKHEM emottager nerv- och sinnessjuka kvinnliga patienter. Förfrågningar besvaras af Fröken Caroline Lennwall, adr. Katrinelund, Gallerupsvägen, Malmö. Rt. 915.

I högt belägen vacker trakt af Södermanland erbjudas några ungdomar inack. und. sommaren. Äfven emottagas tvenne hushållselever. Enkelt, friskt sommarlif, bad, gymnastik, god kost. Moderata pris. Vid. gm Fru E. Levin. Bie. Vid Thyra Rinmans

Konvalescenthem för barn

Hindås, 550 fot öfver havet, 55 min. resa från Göteborg, finnes ännu några platser lediga från 1 juni. Prospekt sändes på begäran. Ferieundervisning kan erhållas. Rikst. 16, Hindås.

I Jämtland:

UNDERSAKER, västra Jämtland. Hedins Pensionat rekommenderas.

HARLIG SOMMARVISTELSE erbjudes å Hvilan, K. F. U. K:s i Östersund rekreatjonsm, beläget ca 7 km. från staden, i naturskön trakt med glänsande panorama öfver sjö, skog och fjällvärld. Inackorderingsafgift med ensamt rum kr. 2,75. Föreningsmedlemmar lägre afgift. Hänvändelse till Fru Carolina Werner, Östersund.

I Småland:

I SOMMARSTUGA, vackert belägen, 4 min. från Sandviks herrgård, kunna 2 å 3 damer få bostad. Måltiderna på herrgården. 75 kr. pr mån. Öfverstinnan A. Hyltén-Cavallius, f. Frick, Sandvik, Små. Burseryd.

I Halland:

SUNDSHOLMS Sanatorium för bröstsjuka. Adress: Ryaberg. Läkare: Med. dr Victor Berglund, Halmstad.

En annons under ofvanstående rubrik, 10 mm., kostar endast

Kr. 2: — pr gång

Likvid i postanvisning. Texten kan lämpligen skrivas å postanvisningsblanketten.

Gymnastikdirektörsexamen
 afläggas efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid
Sydsvenska Gymnastik-Institutet.
 Ny kurs börjar den 14 sept.
 Prospekt gen. **kapt. J. Thulin, LUND.**

Doktor A. Kjellbergs
 kurs i massage och sjukgymnastik.
 Begär prospekt! Stockholm.
 Mästersamuelsgatan 70.

Med. Dr. E. Kleens
 (ett-åriga) kurs i Massage och Sjukgymnastik (för damer) börjar den 1 okt. kl. 10 f. m. Nr 37 Mästersamuelsgatan, 2 tr. upp. Prospekt begäres städe under adress **Engelbrektsgratan 43 B, II.**

Kurs i Massage och Sjukgymnastik
STOCKHOLMS
MASSAGE- & GYMNASIUM-INSTITUT
Biblioteksgatan 28
 Begär Prospekt.

Vid Professor Unsmans Institut
 börjar d. 1 okt. ny (ettårig) kurs i massage och sjukgymnastik.
 Begär prospekt!
 Brunkebergsgatan 9, Stockholm.

Mélanogén,
 Diqueuare — färgar hår, skägg och ögonbryn — håller färgen i månader.
 Pris kr. 5.— + porto. Försändes disk.
Franska Parfymmagasinet,
 Hoflev., 21 Drottninggatan 21, Sthlm.

OATINE,
 denna kraftiga, snöhvita naturprodukt, framställd af ren hafre, uppriskar huden och åstadkommer i förening med solens värme den så eftertraktade klara, friska engelska teinten. Akta Oatine-Creme i vitt burk med grönt lock: pris 1.50; 4-dubbel inneh. 3.—. Oatine-Snow: 1.50. Finnas öfverallt samt hos A. W. Nordin, Biblioteksg. 11, Birgerjarlsgat. 16 o. Drottninggatan 68, Stockholm.

Majorskan Edmanns RYNKTINKTUR
 har en underbar förmåga att betydligt förnygra och försköna utseendet.
Majorskan Edmanns CHAMPOING
 är ypperst för hårets skötsel och försköning.
Förnämsta Parfymier.

Turkiska badet,
 i Malmorgsbadet är öppet hvarje torsdag för damer. Yppersta medel för bibehållande af smärt figur och fin hy. Badet är angenämast, om man är flera i sällskap. Pris kr. 1:50.

TRICOPHEROUS

är världens förnämsta Hårmedel och öfverträffas icke af något annat liknande preparat.
 Pris pr fl. 2.50.
 Erhålles hos alla första klass Parfymeri-, Drog- och Coiffyrfärfärer.

LAGLIGEN SKYDDAD
Skin Food
 FOR SKINNENS
 HVAER DAG

Skin Food

Damer! Vårda Eder hud!
 Genom att hvarje afton massera händer och ansikte med Skin-Food erhåller Ni en frisk och ungdomlig hy.
 Finnes hos samtliga parfym- och drogaffärer.

Herrsätra Skolgård,
Högre Flickskola,
 börjar sitt tredje läsår nästkommande 15 Sept. å Herrsätra lantegendom, Vagnhärad, Södermanland. Undervisnings- och uppfostringsarbetet bedrivs i enl. med principerna för de tyska "Landerziehungsheime", modifierade efter svenska förhållanden. Från H. Lär. Sem. utex. lärarinnor. Exam. skolköklär. Infödd språklär. Ett fåtal välartade barn ur goda familjer mottagas.
Anna Sundin,
 Adr. Herrsätra, Vagnhärad.

Fackskolan för huslig ekonomi i Uppsala.
 Lärarinne kurs i matlagning och handarbete börj. 1 sept. Anmälan göres före 1 juli.
 Lärarinne kurs i matlagning och lantushåll, med 2 term. i Fackskolan och i år å Skolans lantgård, börjar 1 sept. Anmälan före 1 juli. Anmälan till den Lärarinne kurs (endast för skolkök), som börjar i jan. 1916, insändes före 1 nov.
Husmoderskurs med undervisning i matlagning, sömnad, hälsolära och barnavård, närmast afsedd för flickor med högre skolbildning, börjar den 1 sept. Elever få plats i Husmoders- och Specialkurserna samt Yrkeskursen i den ordning de anmäla sig.
Specialkurs (högre husmoderskurs) i finare matlagning, klädsömnad och barnavård börjar 20 aug. Anmälan helst före 1 aug.
Praktisk Yrkeskurs för utbildning af kokerskor och hushållerskor börjar 20 aug.
Barnavård, teoretisk, praktisk, i Fackskolans barnhem 1—3 mån.
Lantushållsskolan å Kumlan börjar sin höstkurs 2 aug. (vinterkursen börjar 15 nov.) Friplatser och statsunderstöd för elever å Kumlan.
 Tryckt program på begäran gratis och franko. Program 24 och 25 gälla.
 Inspektor: Professor O. Hammarsten.
 Föreståndarinna: Fröken Ida Norrby.

Andrea Eneroths Högre Handarbetsseminarium
 Kommendörsgatan 32, 1 tr. STOCKHOLM
 Af Kungl. Majt godkänd högre handarbetslärarinneutbildning med statsanslag. Kurser på 1, 1½ och 2 år. Ansökan till nästa arbetsår, som börjar 1sta Sept., ställes till föreståndarinnan under ovanst. adress. Prospekt sändes på begäran.

Göteborgs Nya Husmodersskola
 S. Allégatan 2 A, Rt. 106 24.
 Husmoderskurs på 1 termin. — Längre och kortare kurser i matl., bakn., konserv., Linnesömn. m. m. — Obs! Äfven kurser för fruar. Prosp. på begäran.
Elvira Friberg.
Hildegard Friberg.

Örebro Husmodersskola
 Vasatorget 1, Telefon 976. Börjar sin 20:de kurs den 25 aug. 1915. Skolan har tillerkänts Guldmedalj och hederspris. Betyg och platser när så önskas.
 Prospekt genom **Fru Alf. Rystedt.**

Elsa Philips Husmodersskola,
Stockholm, Karlavägen 25 (f. d. 1 A),
 börjar sin 15:de termin för bildade unga flickor den 15 sept. 1915. Undervisning i finare och enklare matlagning, bakning, konservering och inläggningar af bär, frukt, grönsaker och kött, vegetarisk matlagning, sjukmatlagning, uppköp, födoämneslära, hushållets ekonomi m. m. **Olika kurser.** Examinerade lärarinnor. **Förbereder inträde till lärarinnekurser i huslig ekonomi.** Adress till 15 aug. Böle, Leksboda, (Dalarne) Sedan Stockholm. Prospekt, ref. och närmare upplysn. på begäran
ELSA PHILIP.

Praktiska Skolan i Södertelje
 börjar ny 3-månadskurs 15 sept. Grundlig och praktisk undervisning i allt husligt arbete. Helinackordering vid skolan. Soliga vackra rum. Endast friska och verkligt intresserade elever antagas. Referenser: Fröken A. Klingenserna, Södertelje, Rekt. Ax. Falk, Södertelje, Dr Rurik Holm, Nääs, Floda st. Prospekt tillhandahållas och anmälningar mottagas före 1 Sept. af skolkökslärarinnan vid Nääs, Fr. Rosa Mutén adr. Slottet, Nääs, Floda station.
Anna Björkman, Ex Handarbetslärarinna.
Rosa Mutén, Ex skolkökslärarinna.

Vid Torshälls Trädgårdsskola,
Leksand,
 finnes plats för ett par extra elever under sommaren. Prospekt på begäran.
Lillie Landgren.
Märta Philip.

BENNINGE HEMSKOLA
Strengnäs.
 12:te kursen börjar 2 Aug. Praktisk o. grundlig husmoderskurs på landet. Undervisning i matlagning, konservering, bakning sömnad, väfning, tvätt m. m. Tre skickliga examinerade lärarinnor. Godt hemlif. Härligt hälsosamt läge nära stad. Elever på kortare tid mottagas äfven. Kortaste kökskurs på 4 veckor. Prospekt och upplysningar enligt ofvanskrifna adress.
 Telefoner: Strengnäs Riks 57. Allm. 50.

Kristinehamns Praktiska Skola.
 (Sveriges äldsta, största och mest välkända i sitt slag) arbetar på 11 olika avdelningar, däraf **Gymnasie- och Realskoleavdelning. Hushållsavdelning** i förening med husmoderskurs, slöjd- och trädgårdsskola, **Slöjvavdelning** för kvinnlig slöjd (obs! äfven slöjdlärarinneutbildning) samt **Trädgårdsskola.** Skolan medverkar till platser. Begär prospekt, som sändes mot dubbel porto.
Nils Schenke, Rektor.

Privata Samskolan, Kungsör.
 Höstterminen börjar den 24 augusti 1915. Nya elever mottagas på alla stadier utan inträdesprövning. Skolan förbereder till inträde i gymnasier och folkskoleseminarier. Stor tidsvinst till realskoleexamen för begärade elever. Realskoleexamen har af skolans lärjungar avlagts efter två års studier efter genomgången folkskola. Akademiskt bildade lärare. Kungsörs natursköna läge vid Mälaren och dess vackra omgivningar giva tillfälle till idkande av varjehanda slag av stärkande sport. Billiga levnadsomkostnader. Bekväma kommunikationer. Noggrann tillsyn över eleverna. Prospekt på begäran. **Ferieskola** pågår 1 juli—15 augusti. Anmälningar till densamma mottagas intill den 22 juni.
Otto Jonason,
 Skolans föreståndare. Adr.: Kungsör.

Elever i Gobelinväfnad
 emottages hos Ameli Fjæstad, Arvika, Rocksta.

Privat bokbinderi.
 Arbetet utföres väl och billigt.
 Br. 4586. M-Samuelsg. 41, Johansson.

Effkullens Husmodersskola börjar sin 9:de kurs den 20 Sept. Under visning i finare och enklare matlagning, bakning, syltning, saftning, konservering uppläggningar och garneringar, dukning, servering m. m. Grundlig undervisning genämnat hemlif. Prospekt mot dubbel porto. Adress Jemshögsby.

Under
Juni, Juli och Augusti
 är
Iduns Expedition
 öppen
 Lördagar kl. 9—3. Öfriga hvardagar 9—4.

Harfvalotteriets
 vinstutställningar:
Regeringsgatan 9, Greffuregatan 24 A, (Tattersall).
 Lotter à 2 kr.
Dragning i Juli.
 Till landsorten expedieras lotter mot 2 kr. + 35 öre för porto och dragningslista efter rekvisition under adress **Harfvalotteriet, Skepparegatan 19, Stockholm.**
 Lotter erhållas äfven hos Allm. Tidningskontoret, Gust. Ad. torg samt i de flesta Bok-, Pappers- och Cigarraffärer, såväl i Stockholm som i landsorten. **Anna Josephsson,** Lotteriets föreståndare.

Utmärkta organ
 för annonsering i landsorten
 äro följande tidningar:

Arvika: Arvika Nyheter.	Linköping: Östgöten.
Avesta: Avesta-Posten.	Luleå: Norrbottenskuriren.
Borlänge: Borlänge Tidning.	Mora: Mora Tidning.
Borås: Borås Dagblad.	Nyköping: Södermanlands Nyheter.
Falkenberg: Falkenbergs-Posten.	Oskarshamn: Oskarshamns-Posten.
Falun: Falu-Kuriren.	Söderhamn: Söderhamns-Kuriren.
Halmstad: Hallandsposten.	Söderköping: Söderköpings-Posten.
Hedemora: Södra Dalarnes Tidning.	Södertelje: Södertelje Tidning.
Helsingborg: Öresundsposten.	Trelleborg: Trelleborgs Allehanda.
Hernösand: Hernösands-Posten.	Umeå: Västerbottens-Kuriren.
Hörby: Mellersta Skåne.	Västerås: Vestmanlands Läns Tidning.
Karlstad: Karlstads-Tidningen.	Visby: Gotlandsposten.
Kristinehamn: Ansgariiposten.	Örebro: Nerikes-Tidningen.
Landskrona: Korrespondenten Landskrona Tidning.	Östersund: Jämtlands Tidning.

DIAMANT-TVÅL

Du begagnar väl **Happachs Diamant-Tvål,** husmoderns bästa vän? Om ej, så försök den i dag och öfvertyga dig om, att den gör tvätten bländande vit och arbetet till ett nöje.
 Kom ihåg, att då du föredrager vår **Svenska tvättvål** före den Engelska, du därigenom gagnar **Sverige** och skaffar arbetsförtjänst åt **Svenskar.**
HAPPACHS SÄPFABRIKS A.-B.
 Malmö & Stockholm

VINOLIA
 Tvålar, Parfym och Toalett-Artiklar.

Vid ett enda försök med **Vinolia Crème** visar sig genast dess läkande och svalkande egenskaper.

Vinolia Generalagentur:
Skepparegatan 6, STOCKHOLM Ö. DJ.
Idun utgifves denna vecka i A och B.